Referat Pracowni Urbanistycznej
Wydział Planowania Przestrzennego
Urzędu Miejskiego w Gliwicach

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie południowo-zachodniej obwodnicy miasta i autostrady A4 – obwodnica 1 – etap 1

Opracowanie:
mgr Piotr Dawidko
mgr Magdalena Nasiek
wersja 5_04_2026_03_25

Gliwice
Marzec 2026 r.

Spis treści:

Spis treści: 2

1. Wprowadzenie 4

1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami 4

1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy 4

2. Opis istniejącego stanu i problemów środowiska 5

2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu 5

Położenie 5

Istniejące zagospodarowanie 6

Budowa geologiczna i geomorfologia terenu 8

Warunki klimatyczne 10

Wody powierzchniowe i podziemne 11

Warunki glebowe 13

Szata roślinna 13

Świat zwierzęcy 14

Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione 15

Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji 16

Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu 18

2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody 19

Powietrze atmosferyczne 19

Hałas 20

Gleby 20

3. Wpływ ustaleń planu na środowisko 22

3.1. Uwarunkowania ekofizjograficzne 22

3.2. Ustalenia projektu planu 23

3.3. Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi 27

3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem 27

3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru 27

3.6. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko 28

Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi 29

Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne 29

Wpływ na powietrze atmosferyczne 32

Wpływ na klimat akustyczny 30

Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy 30

Wpływ na klimat lokalny 31

Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne 31

Wpływ na zdrowie ludzi 32

Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych 32

Wpływ na tereny zlokalizowane w sąsiedztwie obszaru objętego planem 32

Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze 32

3.7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu 34

Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego 34

Dokumenty szczebla krajowego 35

Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 36

Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego 37

3.8. Możliwe transgraniczne oddziaływanie 38

3.9. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu 38

4. Podsumowanie 39

4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu 39

4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 39

4.3 Materiały źródłowe 41

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu określenie uwarunkowań istniejącego stanu środowiska przyrodniczego oraz wskazanie skutków oddziaływania na środowisko wynikających z realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Prognoza jest częścią projektu planu, która stanowi element zapewniający utrzymanie równowagi przyrodniczej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (zw. dalej *ustawą ocenową*), która jednocześnie ustala zakres merytoryczny opracowania. Zgodnie z art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (zw. dalej *upzp*) prognozę oddziaływania na środowisko sporządza organ opracowujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Integralną częścią prognozy jest załącznik graficzny.

Projekt miejscowego planu, dla potrzeb którego sporządzana jest niniejsza prognoza, opracowany został w oparciu o uchwałę nr XLI/848/2022 Rady Miasta Gliwice z dnia 10 listopada 2022 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Gliwice*. Zakres przestrzenny projektu planu miejscowego stanowi fragment południowo-zachodniej części miasta o powierzchni 222,8 ha, obejmujący fragmenty dzielnic Wójtowa Wieś oraz Sikornik, położony po wschodniej stronie ulicy Ku Dołom.

Zgodnie art. 53 *ustawy ocenowej* otrzymano uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości przygotowywanej prognozy oddziaływania na środowisko od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo nr WOOŚ.411.42.2025.PB z dn. 1 kwietnia 2025 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach (pismo nr NS-NZ.9022.2.7.2025 z dn. 17 marca 2025 r.).

1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

W trakcie przygotowania niniejszego opracowania rozpoznano walory i zasoby przyrodnicze, stan zagospodarowania, walory krajobrazowe, stan środowiska i istniejące zagrożenia oraz uciążliwości dla środowiska i zdrowia człowieka. Wykorzystano opracowania poruszające problematykę ochrony środowiska miasta Gliwice, materiały kartograficzne, a także przeprowadzono wizję terenu.

Zastosowana w prognozie metoda polega na porównaniu obecnego funkcjonowania środowiska obszaru opracowania z funkcjonowaniem przewidywanym jako skutek realizacji ustaleń projektu planu. Przewidywane oddziaływanie na środowisko ustaleń projektu planu określono według takich kryteriów, jak:

- **charakter zmian**: korzystne, umiarkowanie korzystne, neutralne, umiarkowanie niekorzystne, niekorzystne;
- **intensywność przekształceń**: brak, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne;
- **bezpośredniość oddziaływania**: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane;

- **okres trwania oddziaływania**: krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe;
- **częstotliwość oddziaływania**: brak, chwilowe, stałe;
- **trwałość oddziaływania**: odwracalne, częściowo odwracalne, nieodwracalne.

Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska zgodnie z przyjętymi założeniami przedstawiono również w formie tabelarycznej. Na rysunku prognozy poszczególne tereny pogrupowano według stopnia wpływu na środowisko.

2. Opis istniejącego stanu i problemów środowiska

2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Położenie

Gliwice położone są w południowej Polsce, w województwie śląskim, na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Miasto leży na przecięciu szlaków komunikacyjnych wschód-zachód (autostrada A4, linia kolejowa 137) i północ-południe (autostrada A1). Od strony północnej z Gliwicami graniczą: Pyskowice i gmina Zbrosławice, od wschodniej: Zabrze i gmina Gierałtowice, od południowej: Knurów i gmina Pilchowice, zaś od strony zachodniej gminy: Sośnicowice i Rudziniec.

Rys.1. Gliwice na tle podziału fizyczno-geograficznego Polski.
Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej na podstawie Solon J. i in., 2018, Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data, Geographia Polonica 91/2, IGPZ PAN, Warszawa

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski, zaktualizowanego w roku 2018, Gliwice leżą w całości na obszarze prowincji Wyżyn Polskich (34), makroregionu Wyżyny Śląskiej (341.1). Prawie całe miasto zlokalizowane jest w granicach mezoregionu Wyżyna Katowicka (341.13), jedynie niewielki fragment jego zachodniej części wchodzi w skład mezoregionu Obniżenie Bojszowa (341.16)[1].

Teren opracowania zlokalizowany jest w południowo-zachodniej części miasta, na obszarze dwóch dzielnic - Wójtowej Wsi w zachodniej części obszaru oraz Sikornika w części wschodniej (Rys. 2.).

[1] *Solon J. i in., 2018, Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data, Geographia Polonica 91/2, IGPZ PAN, Warszawa*

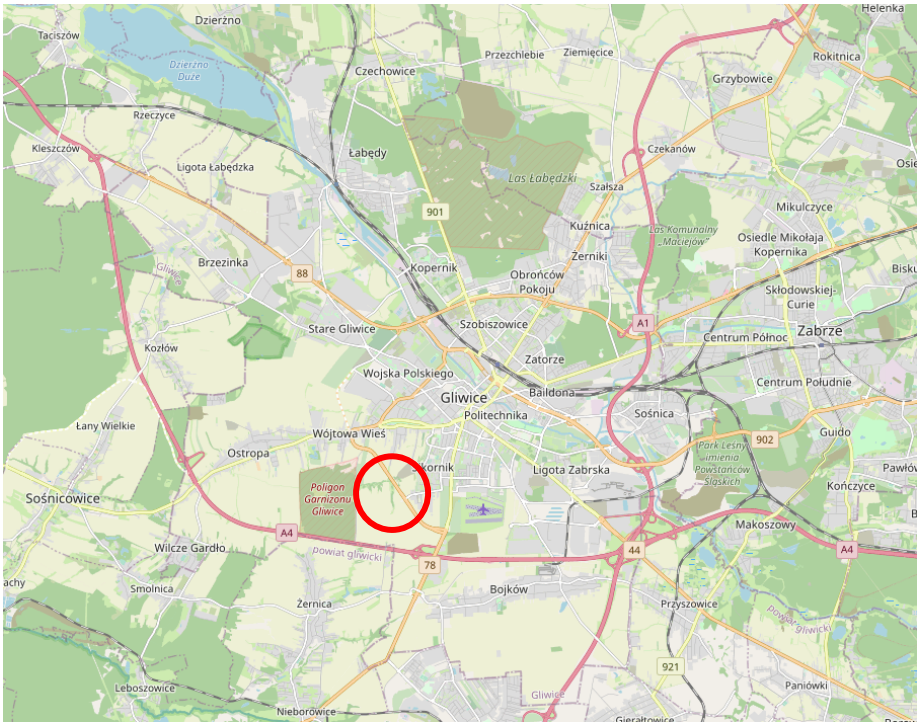

Rys. 2. Lokalizacja obszaru objętego opracowaniem w granicach miasta Gliwice.
Źródło: openstreetmap.org

Granice obszaru opracowania zostały wskazane na Rys. 3.

Rys. 3. Obszar objęty opracowaniem.
Źródło: MSIP Gliwice

Istniejące zagospodarowanie

Obszar opracowania obejmuje głównie tereny rolnicze, w jego granicach można wyróżnić także tereny ogrodów działkowych w części północno-zachodniej i południowo-wschodniej oraz tereny komunikacyjne (obwodnica) w części wschodniej. Większą część obszaru opracowania zajmują pola uprawne, a w środkowym fragmencie znajduje się potok Wójtowianka (Doa) wraz z towarzyszącym zadrzewieniem.

Fot. 1. Obszar objęty opracowaniem – pola uprawne.
Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Fot. 2. Potok Wójtowianka.
Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Fot. 3.Fragment zieleni przy terenach ogrodów działkowych w północno-zachodniej części obszaru opracowania.
Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Budowa geologiczna i geomorfologia terenu

W ujęciu geologicznym Gliwice położone są w północno-zachodniej części niecki górnośląskiej. Podłoże niecki stanowią prekambryjskie utwory metamorficzne, zalegające na głębokości kilku tysięcy metrów. Utwory te przykryte są osadami (piaskowcami, mułowcami i zlepieńcami) dolnego kambru, nad którymi zalegają z kolei piaskowce, dolomity i wapienie dewonu, o łącznej miąższości przekraczającej 1000 m. Powyżej utworów dewonu występują osady karbońskie, dzielące się na trzy główne grupy:

- morskie osady fliszowe dolnego karbonu (wizenu) o miąższości ok. 140 m, stanowiące kontynuację sedymentacji dewońskiej;
- osady paraliczne namuru A (warstwy brzeżne) – naprzemianległe warstwy mułowców, iłowców i piaskowców z licznymi cienkimi pokładami węgla (ok. 250 pokładów o grubości do 1,5 m), powstałe w warunkach sedymentacji przybrzeżnej i deltowej;
- osady limniczne namuru B, C i westfalu (warstwy siodłowe i łękowe), zbudowane z piaskowców gruboławicowych z wtrąceniami zlepieńców oraz przewarstwieniami iłowców i mułowców oraz grubymi pokładami węgla[2].

W granicach Gliwic utwory karbońskie występują dość płytko (od ok. 50 do ok. 250 m), z czego pod północną i środkową częścią miasta zalegają warstwy brzeżne, zaś w części południowo-wschodniej również warstwy siodłowe i łękowe. Na obszarze opracowania głębokość zalegania stropu karbonu można szacować na ok. 98,1 m p.p.t[3]. Całkowita miąższość osadów karbońskich wynosi kilka tysięcy metrów, w rejonie Gliwic są rozpoznane do głębokości ok. 1000 m.

[2] Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa
[3] *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000*, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

Na obszarze opracowania utwory karbonu przykryte są bezpośrednio osadami neogenu. Utwory neogeńskie stanowią głównie mioceńskie iły, łupki, mułowce i margle z wkładkami żwirów, soli i gipsów, o miąższości ok. 45 m.

Powyżej głębokości 54 m p.p.t. występują piaski i żwiry wodnolodowcowe zlodowacenia południowopolskiego o miąższości ok. 20 m. Przykryte są one utworami zlodowacenia środkowopolskiego – piaskami i żwirami wodnolodowcowymi, a powyżej 20 m p.p.t. również iłami i mułkami zastoiskowymi. Na utworach plejstoceńskich w części obszaru położonej w dolinie Wójtowianki zalegają holoceńskie piaski, żwiry i mułki rzeczne, związane z akumulacyjną działalnością cieku wodnego, o miąższości około 10 m[4].

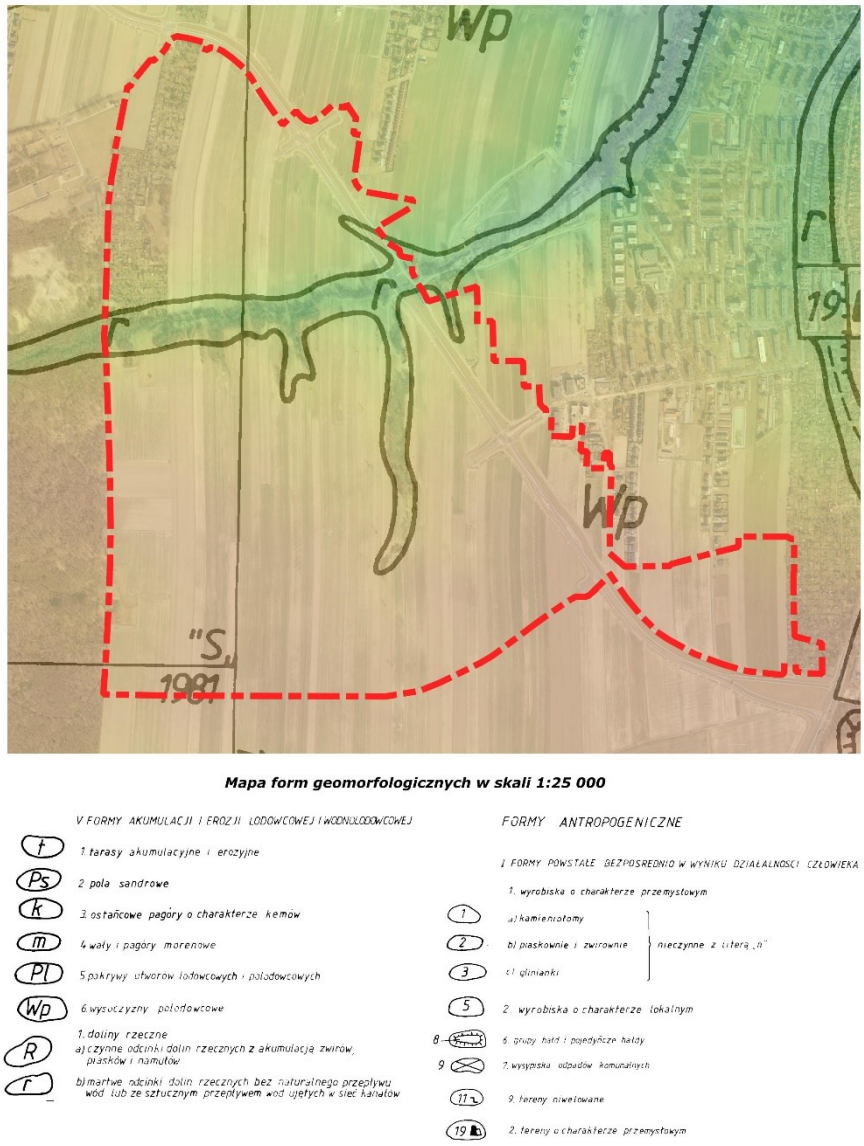

Rys. 4. Ukształtowanie terenu – ortofotomapa z nałożoną hipsometrią numerycznego modelu terenu.
Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Pod względem morfologicznym rejon Gliwic należy do słabo urozmaiconych. Rzędne powierzchni terenu wahają się w granicach od 210 m n.p.m. (okolice Portu Gliwickiego) do 279 m n.p.m. (okolice Bojkowa). Obniżenie terenu przebiega z kierunku z południowo – wschodniego na północny zachód i związane jest z doliną rzeki

[4] ibidem

Kłodnicy. Średnie wyniesienie miasta wynosi 230 m. n.p.m. Deniwelacje terenu wynoszą około 69 metrów[5].

Dominującą cześć obszaru opracowania stanowią wysoczyzny polodowcowe, przecięte z zachodu na wschód doliną potoku Wójtowianka. Łączna różnica wysokości pomiędzy najwyższym punktem obszaru opracowania (265,5 m n.p.m.), położonym w jego południowo-wschodniej części, a punktem najniższym, zlokalizowanym w dolinie Wójtowianki (ok. 231 m n.p.m.), wynosi 34,5 m[6].

Obszar opracowania położony jest w granicach udokumentowanego złoża węgla kamiennego Gliwice Nr WK 337. Ukształtowanie terenu nie wykazuje zagrożenia występowania osuwisk.

Warunki klimatyczne

Zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną R. Gumińskiego, obszar Gliwic w całości znajduje się w granicach XV dzielnicy klimatycznej (Dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej). Dla dzielnicy tej średnia temperatura roczna wynosi 7,6-7,7°C, średni opad od 550 do 800 mm/rok, okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni i przeważają wiatry zachodnie. Ze względu na położenie miasta w południowo-zachodniej części dzielnicy, panujące na jego obszarze warunki nieco różnią się od przeciętnych. Bliskość Bramy Morawskiej i Beskidów warunkuje m.in. nieco cieplejszy i bardziej wilgotny klimat.

W chwili obecnej w granicach Gliwic nie funkcjonuje stacja meteorologiczna IMGW, mogąca być źródłem serii danych pomiarowych. Charakterystyczne elementy klimatu, zaobserwowane na najbliższej stacji meteorologicznej w Katowicach-Muchowcu przedstawiają się następująco:

- Średnia roczna temperatura powietrza: 9,0°C (1991-2020);
- Średnia temperatura lipca: 19,1°C (j.w.);
- Średnia temperatura stycznia: -1,2° C (j.w.);
- Najwyższa temperatura maksymalna (29.08.1992): 36,0°C;
- Najniższa temperatura minimalna (8.01.1987): - 27,4°C;
- Średnia roczna suma opadów atmosferycznych: 723,1 mm;
- Czas trwania okresu wegetacyjnego: 210-220 dni (j.w.);
- Średni czas zalegania pokrywy śnieżnej: 58,1 dni (j.w.)[7].

Zgodnie z zawartymi w Atlasie Klimatu Województwa Śląskiego danymi z najbliższego Gliwicom posterunku w Czekanowie, dominują wiatry zachodnie, a zwłaszcza północno- i południowo-zachodnie (łącznie ok. 50% dni w roku). Wiatry południowe i południowo-wschodnie wieją przez ok 10% dni w roku każde, cisza występuje przez ok. 15%[8]. Najrzadziej wieje wiatr północno-wschodni (mniej niż 10%). Z kolei średnia suma roczna opadów na posterunku opadowym w Gliwicach za lata 1961-1991 wyniosła 643 mm[9].

Oprócz czynników naturalnych, na kształtowanie się klimatu miasta Gliwice i całej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wpływa wysoki stopień urbanizacji i uprzemysłowienia. Lokalizacja zabudowy śródmiejskiej, budynków przemysłowych i usługowych o dużych gabarytach, a także uszczelnienie znacznych powierzchni powoduje modyfikację naturalnych warunków klimatycznych. Głównymi elementami klimatu,

---

[5] *Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020,* Uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.
[6] Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa
[7] Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Dane Publiczne, danepubliczne.imgw.pl
[8] Kruczała A. (red.), 2000, *Atlas klimatu województwa śląskiego*, IMGW o. Katowice, Katowice
[9] *Mapa hydrograficzna Polski 1:50000*, 2001, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa

modyfikowanymi przez intensywną zabudowę, są: wiatr (spadek prędkości wiatru na terenach intensywnie zabudowanych), opad (częste występowanie tzw. opadu śladowego, ze względu na zapylenie – obecność jąder kondensacji w powietrzu)[10] i temperatura (powstawanie miejskiej wyspy ciepła wskutek uszczelnienia powierzchni i wysokiego albedo terenów zagospodarowanych)[11].

Analizując dane klimatyczne z ostatniego wielolecia, a zwłaszcza dotyczące temperatury, opadów i insolacji, należy brać pod uwagę zachodzące obecnie zmiany klimatyczne. Roczne dane meteorologiczne drugiej i trzeciej dekady XXI wieku wskazują na stopniowy wzrost średniej temperatury, insolacji oraz spadek opadów w miesiącach półrocza zimowego. W związku z powyższym, część danych klimatologicznych może w ciągu najbliższych lat znacząco się zmienić.

Na podstawie klasyfikacji topoklimatów autorstwa Paszyńskiego[12], opartą o bilans wymiany ciepła pomiędzy atmosferą a powierzchnią terenu, w granicach opracowania odnotowano występowanie następujących typów topoklimatu:

- topoklimat niezalesionych form wypukłych ekspozycji północnej (typ 1.3), z niską insolacją, wyższą wilgotnością i dłuższym czasem zalegania pokrywy śnieżnej, występuje w środkowej części obszaru opracowania;
- topoklimat form płaskich poza dnami dolin (typ 2.1), mających podłoże o dużej przewodności cieplnej, a więc o glebach zwartych (glinach, iłach) na ogół dobrze uwilgotnionych. Na tego typu terenach mogą pojawiać się w czasie pogodnych nocy przyziemne inwersje temperatury. Topoklimat ten występuje w większej części omawianego obszaru. Są to tereny obecnie lub w przeszłości użytkowane rolniczo;
- topoklimat niewielkich form wklęsłych (typ 3.3). Na tego typu terenach, ze względu na zróżnicowanie lokalnych warunków, a zwłaszcza głębokości występowania zwierciadła wód gruntowych, występują różne typy wymiany ciepła. Tego typu tereny posiadają tendencję do tworzenia się zastoisk zimnego powietrza w pogodne noce. Występowanie tego typu topoklimatu odnotowano w środkowo-wschodniej części obszaru;
- topoklimat obszarów zalesionych (typ 4.2), którego cechą charakterystyczną jest zmniejszona amplituda dobowa temperatury w stosunku do sąsiednich obszarów oraz wysoka wilgotność względna. Ten topoklimat na obszarze opracowania występuje w sąsiedztwie zadrzewień wzdłuż cieku Wójtowianka[13].

Warunki topoklimatyczne w granicach obszaru opracowania są na ogół korzystne, z wyjątkiem doliny Wójtowianki, gdzie mogą występować niekorzystne: topoklimat niezalesionych form wypukłych o ekspozycji północnej oraz topoklimat form wklęsłych, w obrębie którego na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z obszarów wyżej położonych, mogą tworzyć się zastoiska i dochodzi do powstawania mgieł.

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody podziemne występują na różnych głębokościach i związane są z różnymi jednostkami litologicznymi

[10] Dulias R., Hibszar A. (red), 2008, *Górnośląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec*
[11] Rosik-Dulewska Cz. (red.). 2019, *Obszary miejsko-przemysłowe wobec zmian klimatu na przykładzie miast centralnej części GZM*, Prace i studia IPIŚ PAN nr 89, Zabrze
[12] Paszyński J., 1980, *Metody sporządzania map topoklimatycznych*, Dokumentacja Geograficzna 3, IGPZ PAN, Warszawa
[13] Machowski R., Radosz J., 2016, *Topoklimat województwa śląskiego* [w:] Kaczmarek R. (red.), *Encyklopedia Województwa Śląskiego tom III*, Biblioteka Śląska, Katowice

i stratygraficznymi. W obrębie miasta Gliwice stwierdzono występowanie trzech pięter wodonośnych w strefie głębokości występowania wód zwykłych:

- piętro wodonośne obejmujące utwory formacji triasowej, w którym wyróżniono horyzonty wodonośne wapienia muszlowego i retu, oraz środkowego i dolnego pstrego piaskowca;
- piętro wodonośne utworów neogeńskich, związane z wkładkami i soczewkami piasków i żwirów;
- piętro wodonośne czwartorzędowe, związane z piaskami i żwirami akumulacji polodowcowej[14].

Większa część terenu opracowania położona jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 128, a południowy fragment obszaru znajduje się w granicach JCWPd nr 143. W II aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry zarówno stan chemiczny, jak i ilościowy JCWPd nr 128 zostały określone jako dobre, natomiast w przypadku JCWPd nr 143 stan chemiczny został określony jako dobry, a stan ilościowy jako słaby. W obrębie obydwu JCWPd prowadzony jest intensywny pobór odwodnieniowy, a także występuje zagrożenie zanieczyszczeniami spowodowanymi działalnością rolniczą, gospodarką komunalną i przemysłem[15].

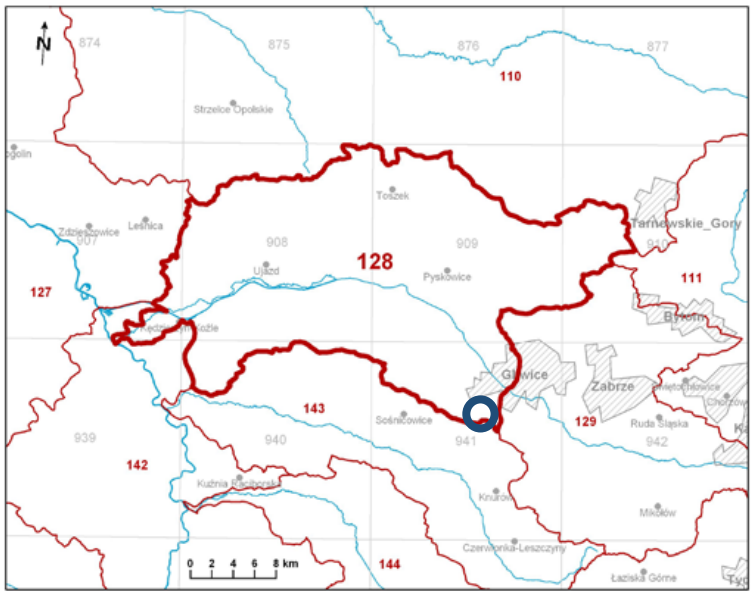

Rys. 6. Lokalizacja obszaru opracowania w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 128.
Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna www.pgi.gov.pl/psh

Zgodnie z informacjami zawartymi w *Mapie hydrogeologicznej Polski*, w granicach obszaru opracowania i jego bezpośrednim sąsiedztwie występuje jedynie poziom wodonośny piętra czwartorzędowego (ozn. 1 pż/rm/zn(s)P/Q), wytworzony w piaskach i żwirach równiny morenowej i nie będący użytkowym poziomem wodonośnym[16]. Czwartorzędowe piętro wodonośne zasilane jest jest na drodze bezpośredniej infiltracji wód opadowych i dlatego jest najbardziej narażone na zanieczyszczenia. Na obszarze opracowania zwierciadło wody podziemnej znajduje się na głębokości 2-5 m w części północnej i 5-20 m w części południowej[17].

Miasto Gliwice w całości przynależy do zlewni rzeki Odry, odwadniane jest przez rzekę Kłodnicę (ciek II rzędu) wraz z jej dopływami - Bytomką, Ostropką, Czerniawką, Potokiem Guido (Sośnickim), Kozłówką. Obszar opracowania zlokalizowany jest w większości w granicach zlewni jednolitej części wód nr RW6000061165739

[14] Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miast Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa
[15] PGW Wody Polskie, apgw.gov.pl
[16] *Baza danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000 – Pierwszy Poziom Wodonośny*, 2006, Państowy Instytut Geologiczny, Warszawa
[17] Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa

(Kłodnica od Promnej do zbiornika Dzierżno Duże), a fragment południowej części przedmiotowego terenu znajduje się w granicach zlewni jednolitej części wód nr RW600006115849 (Śliwnica).

Przez teren opracowania przepływa ciek wodny Wójtowianka (Doa), będący prawostronnym dopływem Ostropki. Długość Wójtowianki wynosi ok. 5 km, a jej początek znajduje się na polach na południe od Ostropy. Potok ten zbiera wody głównie z terenów rolniczych i płynie w większości przez tereny pól uprawnych i zieleni. Uchodzi do Ostropki w pobliżu Teatru Miejskiego. W granicach obszaru opracowania Wójtowianka płynie w kierunku wschodnim, a jej koryto jest częściowo uregulowane.

Obszar opracowania leży poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi oraz poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Warunki glebowe

Naturalne typy gleb reprezentowane są na terenie wysoczyzny polodowcowej i jej skłonu głównie przez gleby płowe lekkie i średnie, wytworzone z glin zwałowych oraz ich zwietrzelin. Ich charakterystyczną cechą jest wytworzenie się w profilu glebowym wierzchniego poziomu eluwialnego (*luvic*), o zmniejszonej zawartości frakcji ilastej i występującego pod nim poziomu iluwialnego (wmywania) o zwiększonej zawartości tej frakcji (*argic*). Jest to związane z zachodzącym w nich procesem płowienia – przemieszczania się, wraz z przesiąkającą wodą, cząstek koloidalnych w głąb profilu glebowego[18]. Gleby te często współwystępują z glebami brunatnymi na obszarach występowania polodowcowych glin, pyłów, piaskowców i iłów. Są dość żyzne i łatwe w uprawie, z charakterystyką podobną do gleb brunatnych. Odczyn gleb płowych jest przeważnie słabo kwaśny lub zbliżony do obojętnego, na obszarach wilgotnych mogą nosić ślady oglejenia. Zaliczane są najczęściej do klas III i IV, kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego[19]. Ze względu na właściwości podłoża (słabo przepuszczalne gliny)[20], gleby obszaru opracowania mają tendencję do utrzymywania wilgoci, co może prowadzić do powstawania zalewisk.

W środkowej części obszaru opracowania występują gleby lekkie pylaste, kompleksu pszennego dobrego. W południowej części przedmiotowego terenu znajdują się gleby pyłowe mocne na glinach lekkich, średnich lub lekkich pylastych. Gleby występujące w południowo-wschodniej części obszaru opracowania można zaliczyć do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego. Pod względem gospodarczym gleby obszaru opracowania kwalifikowane są w większości do gruntów ornych klas IIIa, IIIb oraz IVa (gruntów ornych dobrych i średnio dobrych, gruntów ornych średniej jakości lepszych).

Szata roślinna

Na objętych granicami opracowania terenach rolniczych występują siedliska segetalne i agrocenozy związane z uprawą m.in. zbóż i rzepaku. Obecne są także miedze oraz zadrzewienia śródpolne z gatunkami takimi jak klon zwyczajny czy dąb szypułkowy. Miedze śródpolne mają charakter ścieżek i dróg dojazdowych do poszczególnych pól uprawnych, ich roślinność zatem jest poddawana stałej antropopresji, co powoduje ubożenie jej składu gatunkowego, a także ustępowanie wyższych form roślin naczyniowych na rzecz form darniowych. Wśród nich wymienić można stokrotkę pospolitą, babkę szerokolistną i wiechlinę roczną[21].

---

[18] Marcinek J., Komisarek J. (red.), *Systematyka gleb Polski – Wydanie 5*, Roczniki Gleboznawcze LXII/3, Wyd. Wieś Jutra, Warszawa
[19] Dulias R., Hibszer A. (red), 2008, *Górnośląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec*
[20] *Mapa hydrogeologiczna Polski 1:50000*, 1998, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa
[21] Szendera W. i in., 2021, *Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza obszaru miasta Gliwice na potrzeby opracowań planistycznych*, Pracownia Żywokost, Suszec

Teren wzdłuż potoku Wójtowianka charakteryzuje się gęstym zadrzewieniem. Wśród gatunków drzew występujących w jego obrębie należy wskazać dąb szypułkowy, klon zwyczajny i jawor, kasztanowiec pospolity, lipę szerokolistną, olszę czarną, wierzbę białą oraz topolę osikę. Skarpa potoku porastana jest przez takie gatunki roślin jak wąkrotka azjatycka czy pokrzywa zwyczajna. Wśród gatunków towarzyszących zadrzewieniu wzdłuż Wójtowianki na przedmiotowym terenie należy wymienić także przytulię czepną, glistnik jaskółcze ziele, bluszczyk kurdybanek, szakłak pospolity, kuklik wielkolistny, skrzyp polny czy łopian. Wśród krzewów należy wymienić głóg, leszczynę oraz jarząb pospolity. Na obszarze zaobserwowano także liczne występowanie inwazyjnego rdestowca ostrokończystego.

Szatę roślinną terenów zainwestowanych stanowi natomiast głównie zieleń ogrodów działkowych w północno-zachodniej części obszaru opracowania, oraz w niewielkim fragmencie części południowo-wschodniej. Występują tam drzewa gatunków rozpowszechnionych w środowisku miejskim (m.in. klon zwyczajny, kasztanowiec pospolity, topola osika, robinia akacjowa), a także drzewa owocowe oraz krzewy i inne rośliny ozdobne (świerk srebrny, żywotniki itp.). W środkowo-wschodniej części ogrodów działkowych zlokalizowane jest zadrzewienie, w którego obrębie znajdują się topole balsamiczne, brzozy brodawkowate oraz klony zwyczajne.

Na analizowanym obszarze nie ustanowiono obszarowych form ochrony przyrody ani pomników przyrody. Na przedmiotowym terenie zidentyfikowano stanowiska roślin objętych ochroną częściową: centurii pospolitej, kruszczyka szerokolistnego oraz jeżyny gliwickiej, występujące w obrębie doliny Wójtowianki, a także orlika pospolitego, którego występowanie odnotowano w północno-zachodniej części obszaru opracowania, w pobliżu ogrodów działkowych[22].

Świat zwierzęcy

Obszar opracowania, którego znaczną część zajmują otwarte tereny pól i łąk, a także dolina potoku Wójtowianka i towarzysząca jej zieleń, pełniąca funkcję zadrzewienia śródpolnego, stanowi miejsce bytowania licznych gatunków zwierząt.

Agrocenozy, a zwłaszcza tereny łąkowe, sprzyjają występowaniu wielu gatunków bezkręgowców, takich jak np. rusałka pawik, bielinek rzepnik, strzępotek ruczajnik, dostojka malinowiec oraz trzmiele ziemne i łąkowe.

W przypadku ptaków, na terenach otwartych, użytkowanych rolniczo występują m.in.: skowronek zwyczajny, bażant zwyczajny, kuropatwa zwyczajna, pliszki: żółta i siwa, przepiórka zwyczajna, zięba zwyczajna, ortolan, dzięcioł duży. Pojawiają się również przedstawiciele gatunków powszechnie występujących w środowiskach miejskich: sroka zwyczajna, bogatka zwyczajna, kwiczoł, kos zwyczajny, mazurek czy gawron. Z kolei gatunki ptaków związane z ogrodami działkowymi to m.in. szpak zwyczajny, kopciuszek zwyczajny czy szczygieł. Okazjonalnie mogą występować również przedstawiciele awifauny drapieżnej (np. pustułka zwyczajna, myszołów zwyczajny)[23].

Ssaki reprezentowane są głównie przez niewielkie gatunki synantropijne: mysz domową, jeża wschodniego, myszarki: zaroślową i polną, wiewiórkę pospolitą, kreta europejskiego czy kuny: domową i leśną. Na terenach użytkowanych rolniczo i łąkowych pojawiają się również przedstawiciele większych ssaków, w tym zająca szaraka, sarny europejskiej, dzika euroazjatyckiego, czy lisa rudego.

[22] ibidem
[23] ibidem

Inwentaryzacja przyrodnicza wykazała na obszarze opracowania cenne stanowisko rozrodu herpetofauny, położone w obrębie doliny potoku Wójtowianki. Wśród gatunków płazów występujących w jego obrębie wskazywane są: rzekotka drzewna, traszka zwyczajna, żaba moczarowa, żaba trawna, żaba jeziorkowa oraz zaskroniec. Dolina Wójtowianki jest również miejscem występowania wielu bezkręgowców związanych z wodą, takich jak ważki, jętki czy komary. Do gatunków ważek zaobserwowanych na przedmiotowym obszarze należy zaliczyć żagnicę siną i błękitną, ważkę płaskobrzuchą, ważkę czteroplamą, łątkę dzieweczkę i świteziankę błyszczącą. Wśród bezkręgowców występujących na terenie opracowania liczne są także ślimaki, np. ślimak winniczek. Sam potok stanowi również środowisko życia dla ryb, wśród których występuje śliz pospolity podlegający ochronie prawnej.

Obszar opracowania położony jest poza granicami regionalnych i krajowych korytarzy ekologicznych[24].

Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione

Na omawianym terenie występuje głównie krajobraz przyrodniczo-kulturowy, który tworzą przede wszystkim tereny pól uprawnych i towarzysząca im zieleń śródpolna.

W granicach obszaru objętego opracowaniem zlokalizowanych jest 21 stanowisk archeologicznych, ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (Tab. 1.). Na obszarze opracowania oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie znajdują się obiekty zabytkowe, obszary chronione Natura 2000 ani obiekty objęte przepisami ochrony przyrody.

W opracowanej na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gliwicach *Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej obszaru miasta Gliwice na potrzeby opracowań planistycznych*[25] wskazano położenie części obszaru opracowania w granicach obszaru cennego przyrodniczo – dolina potoku Doa (Wójtowianka) (C20). Teren ten nie stanowi obszaru prawnie chronionego, natomiast zgodnie z rekomendacjami autorów opracowania, jego wartości przyrodnicze powinny być uwzględniane przy tworzeniu miejskich dokumentów planistycznych, m.in. poprzez wprowadzenie ochrony przed zabudowaniem.

Tab. 1. Stanowiska archeologiczne na obszarze opracowania.

Poz.	Nr stanowiska na obszarze AZP (Archeologicznego Zdjęcia Polski)	Nr stanowiska w miejscowości	Typ stanowiska	Przynależność chronologiczna
1.	Nr 98-44/35	9	osada	okres nowożytny (XVI-XIX w.)
2.	Nr 98-44/36	10	ślad osadniczy / punkt osadniczy	późne średniowiecze / okres nowożytny (XVI-XIX w.)
3.	Nr 98-44/37	11	ślad osadniczy	okres nowożytny (XIX-pocz. XX w.)
4.	Nr 98-44/38	12	ślad osadniczy / punkt osadniczy	późne średniowiecze / okres nowożytny (XVI-XVII w.)
5.	Nr 98-44/40	1	ślad osadniczy / punkt osadniczy / osada	neolit / późne średniowiecze (XIV-XV w.) / okres nowożytny (XVI-pocz. XIX w.)
6.	Nr 98-44/41	2	ślad osadniczy / ślad osadniczy	późne średniowiecze / okres nowożytny
7.	Nr 98-44/42	3	ślad osadniczy / ślad osadniczy	mezolit / okres nowożytny (XVI-XIX w.)

[24] ibidem
[25] ibidem

8.	Nr 98-44/43	4	ślad osadniczy	okres nowożytny (XVII-XVIII w.)
9.	Nr 98-44/44	5	ślad osadniczy / ślad osadniczy/ ślad osadniczy / osada	mezolit / eneolit / epoka kamienia / późne średniowiecze (XIV-XV w.) / okres nowożytny (XVI-pocz. XIX w.)
10.	Nr 98-44/45	6	ślad osadniczy / punkt osadniczy	późne średniowiecze (XIV-XV w.) / okres nowożytny (XVI- pocz. XIX w.)
11.	Nr 98-44/46	7	ślad osadniczy	okres nowożytny (XVI-XVII w.)
12.	Nr 98-44/48	1	osada / osada	późne średniowiecze / okres nowożytny (XVI-XVIII w.)
13.	Nr 98-44/49	2	osada / osada	późne średniowiecze / okres nowożytny (XVI-XVIII w.)
14.	Nr 98-44/50	3	ślad osadniczy / ślad osadniczy	mezolit / okres nowożytny
15.	Nr 98-44/51	4	ślad osadniczy / ślad osadniczy	epoka kamienia / okres nowożytny (XIX- pocz. XX w.)
16.	Nr 98-44/53	6	punkt osadniczy	okres nowożytny
17.	Nr 98-44/54	7	punkt osadniczy	okres nowożytny
18.	Nr 98-44/55	8	ślad osadniczy / osada	mezolit / okres nowożytny (XVI- pocz. XIX w.)
19.	Nr 98-44/56	9	punkt osadniczy	okres nowożytny (XIX w.)
20.	Nr 98-44/57	10	ślad osadniczy	okres nowożytny
21.	Nr 98-44/59	12	ślad osadniczy / punkt osadniczy	późne średniowiecze / okres nowożytny (XVII- XVIII w.)

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji

Czynniki antropopresji oddziałują negatywnie na komponenty oraz strukturę i funkcjonowanie systemu przyrodniczego. Pod pojęciem odporności rozumie się najczęściej taką progową wartość parametrów otoczenia systemu przyrodniczego, przy której system się nie zmienia lub zmiany są odwracalne po ustaniu zakłócenia.

Zdolność do regeneracji posiadają przede wszystkim komponenty biotyczne, a spośród abiotycznych – hydrosfera i klimat. Regeneracja przyrody odbywa się dzięki procesowi sukcesji i rozprzestrzeniania się gatunków. Zdolność do regeneracji najczęściej wyrażana jest długością czasu, jaki upływa między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko, a powrotem środowiska do stanu, który występował przed rozpoczęciem działania tych czynników.

Ocena zdolności środowiska do regeneracji należy do zadań najtrudniejszych, gdyż:

- środowisko bardzo rzadko wraca do takiego samego stanu, jaki istniał przed wystąpieniem oddziaływań,
- degradacja środowiska często następuje pod wpływem synergicznego oddziaływania kilku czynników i nie można stwierdzić, który z nich odgrywa ważniejszą rolę, a wstrzymanie ich oddziaływania nie następuje jednocześnie,
- regeneracja przebiegająca pod wpływem czynników naturalnych (po zaniechaniu antropopresji) często wspomagana jest celowymi działaniami człowieka (np. rekultywacja) i wówczas jej tempo jest zróżnicowane,
- wiele procesów regeneracyjnych (odnoszących się np. do roślinności lub zasobów wód podziemnych)

trwa długo i może przekraczać długość życia jednego pokolenia ludzi[26].

Tab.2. Odporność elementów środowiska na degradację.

Elementy **mało odporne**	Elementy **średnio odporne**	Elementy **odporne**

• wody podziemne
• podłoże gruntowe szczególnie na terenach o spadkach powyżej 11%,
• środowisko glebowe:
  • mało odporne w części terenu o nachyleniu >11%, pozbawienie pokrywy roślinnej może wywołać wzmożony proces erozji gleb
• klimat akustyczny
• warunki mezoklimatyczne
• zbiorowiska roślinne i fauna
	• podłoże gruntowe:
	  • gleby klas bonitacyjnych III – IV
	  • tereny o nachyleniu 5 – 11°
	• zbiorowiska roślinne i fauna:
	  • trwałe użytki zielone
	  • zieleń nieurządzona
	  • zbiorowiska segetalne (upraw rolnych).
		• podłoże gruntowe:
		  • grunty antropogeniczne przekształcone mechaniczne i/lub chemicznie
		  • tereny o nachyleniu 0-5°
		• zbiorowiska roślinne i fauna:
		  • zieleń urządzona
		  • fauna i flora synantropijna

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Skala czasu niezbędnego dla osiągnięcia oczekiwanego efektu regeneracji stanu danego elementu środowiska przyrodniczego jest wyraźnie zróżnicowana, co ukazuje Tabela 3.

Tab. 3. Regeneracja poszczególnych elementów środowiska.

Regeneracja **krótkoterminowa** (< 50 lat)	Regeneracja **długoterminowa** (> 50 lat)	Regeneracja **w skali historycznej** (> 100 lat)
• wody powierzchniowe • stan atmosfery • roślinność spontaniczna i synantropijna • roślinność pól uprawnych i łąk	• rekultywacja gleb • naturalna sukcesja roślinna	• samooczyszczanie wód podziemnych • detoksykacja gleb

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Środowiska pól uprawnych są sztucznie wykształcone i podtrzymywane przez człowieka, w związku z czym wykształciły pewien próg odporności na aktualnie występujące negatywne oddziaływania. Pod wpływem niekorzystnych czynników związanych z antropopresją, prowadzących do zmian stosunków wodnych czy zanieczyszczeń gleb, agrocenozy mogą ulec degradacji. Równocześnie środowiska pól uprawnych posiadają zdolność do regeneracji, która musiałaby się wiązać z kontrolowaną rekultywacją w kierunku przywrócenia charakteru polnego.

Część obszaru opracowania, obejmująca dolinę potoku Wójtowianka, pomimo przekształceń powodowanych dotychczasową ingerencją człowieka, związanych z rolnictwem i gospodarką wodną, zachowała wysoką wartość przyrodniczą. Ekosystemy związane z wodą są jednak bardzo wrażliwe na antropopresję i degradację. Funkcjonowanie potoku Wójtowianka, jak i towarzyszącego mu zadrzewienia, jest szczególnie uzależnione od lokalnych stosunków wodnych. Zdolność tego terenu do regeneracji po ewentualnym zniszczeniu jest niska. Równocześnie, ze względu na trwały i trudno odwracalny charakter projektowanych na obszarze opracowania zmian (realizacja zabudowy), w przewidywalnej perspektywie czasowej nie można wskazać okresu, w którym do regeneracji elementów środowiska przyrodniczego mogłoby dojść.

[26] Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa

Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu

Obecnie na obszarze opracowania obowiązują:

- *miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla terenów związanych bezpośrednio z rozwojem układu komunikacyjnego w Gliwicach, położonych wzdłuż południowo-zachodniej obwodnicy miasta oraz autostrady A4*;
- *zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice (Zm. Obw. 8 Daszyńskiego-Rybnicka);*
- *miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru obejmującego dzielnice Sikornik i Trynek.*

Zapisy powyższych planów miejscowych wprowadzają na dominującej części obszaru opracowania zabudowę usługowo-produkcyjną. W dolinie Wójtowianki oraz na północ od potoku wyznaczono tereny zieleni, a na terenie ogrodów działkowych położonych w północno-zachodniej części obszaru opracowania tereny zieleni urządzonej. W obrębie dróg wyznaczone są strefy komunikacyjne.

Projekt nowego planu miejscowego modyfikuje i uściśla przeznaczenia terenów oraz zmienia parametry ich zagospodarowania. Zrezygnowano z przeznaczenia produkcyjnego na części terenów, ponadto zmniejszona została dopuszczalna wysokość budynków, a także zwiększono minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej.

W związku z powyższym, odstąpienie od realizacji ustaleń przedmiotowego projektu będzie rozwiązaniem mniej korzystnym dla środowiska przyrodniczego. Wynikająca z zapisów obecnie obowiązujących planów miejscowych realizacja zagospodarowania przemysłowego na większości terenów wykorzystywanych rolniczo spowodowałaby m.in. zmniejszenie obudowy biologicznej potoku Wójtowianka, a także uszczelnienie dużych powierzchni. Na wskutek wprowadzenia zabudowy o założonych parametrach mogłoby dojść do naruszenia systemu przewietrzania miasta i negatywnego wpływu lokalny obieg wody.

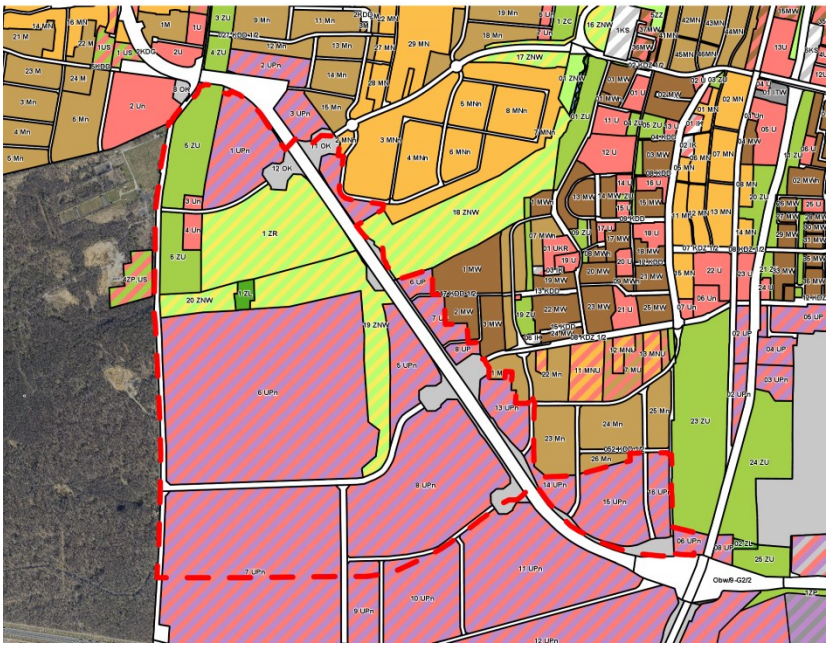

Rys. 7. Połączone rysunki obowiązujących obecnie planów miejscowych wraz z naniesioną granicą opracowania nowego planu miejscowego.
Źródło: MSIP Gliwice

2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Powietrze atmosferyczne

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca rok 2024, została przeprowadzona przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Departamentu Monitoringu Środowiska GIOŚ w oparciu o wyniki badań z 134 stanowisk, w tym stacji pomiarowej WIOŚ zlokalizowanej w Gliwicach przy ul. Mewy (ok. 700 m od wschodniej granicy obszaru opracowania).

Tab. 4. Klasy stref (według Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) dla poszczególnych zanieczyszczeń, uśrednione dla aglomeracji górnośląskiej.

Substancja	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3	PM_{10}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	$PM_{2.5}$
Klasa strefy	A	C	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C1

Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego; klasa C – powyżej poziomu docelowego
Źródło: Toczko B. i in., 2025, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2024*, GIOŚ, Warszawa

Zgodnie z uzyskanymi danymi, średnie roczne stężenie pyłu PM_{10} w 2024 roku wyniosło w Gliwicach 29 µg/m^3, co stanowi wartość poniżej maksymalnej dopuszczalnej (40 µg/m^3). Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM_{10} była wyższa o 19 dni niż w poprzednim roku i wyniosła 35 dni (dopuszczalne 35 dni). Średnia wartość stężenia pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$ wyniosła 21 µg/m^3 (przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 20 µg/m^3), co oznacza wzrost o 3 µg/m^3 w stosunku do średniej z roku poprzedniego. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu na najbliższej Gliwicom stacji pomiarowej w Knurowie wyniosły 2 ng/m^3 (przy kompletności danych pomiarowych rzędu 93%), przekraczając dwukrotnie wartość dopuszczalną (1 ng/m^3).

Tab. 5. Emisje zanieczyszczeń w 2024 r. w aglomeracji górnośląskiej według źródła.

Substancja	Emisja [kg/rok]					Suma emisji
	Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Hałdy i wyrobiska	Inne	
B(a)P	1 135,5	7,9	95,6	0	0,1	1 239,1
$PM_{2.5}$	2 548 579	368 903	646 840	9 367	7 708	3 581 397
PM_{10}	2 901 133	677 384	1 138 025	10 004	66 870	4 793 416
NO_x	849 144	4 665 757	12 479 653	0	183 252	18 177 806

Źródło: Toczko B. i in., 2025, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2024*, GIOŚ, Warszawa

Stężenia pozostałych analizowanych substancji – m.in. dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz metali ciężkich w pyle zawieszonym nie przekroczyły na terenie miasta właściwych norm. Uzyskane wyniki pomiarów, a zwłaszcza wyraźne sezonowe zróżnicowanie emisji pyłów i bezno(a)pirenu wskazują, że główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Wpływ emisji przemysłowej i liniowej jest mniejszy, przy czym w przypadku ruchu samochodowego należy brać pod uwagę zarówno emisję pierwotną (silniki spalinowe, układy hamulcowe), jak i emisję wtórną (unos pyłów z powierzchni jezdnych)[27]. Powyższe nie dotyczy jedynie emisji tlenków azotu, których głównymi emitentami pozostają przemysł oraz transport drogowy. Pozytywnym trendem obserwowanym w ostatnich

[27] Toczko B. i in., 2025, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2024*, GIOŚ, Warszawa

latach jest ustawiczny spadek stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, dotyczy to zwłaszcza pyłu zawieszonego, jednakże należy brać przy tym pod uwagę postępujące zmiany klimatyczne, skutkujące łagodniejszymi zimami i zmniejszonym zapotrzebowaniem na energię do celów grzewczych. W związku z tym, wzrosty stężeń, obserwowane np. w roku 2024 związane są z występowaniem epizodów chłodniejszej pogody.

Hałas

Na podstawie opracowanej na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gliwicach strategicznej mapy hałasu określono wielkości imisji hałasu komunikacyjnego (ruch drogowy) L_{DWN} w roku 2022 dla terenu objętego opracowaniem.

Tab.6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowane przez poszczególne grupy źródeł hałasu.

Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
	przedział czasu odniesienia równy wszystkim			
	dobom w roku	porom nocy	dobom w roku	porom nocy
Strefa ochronna „A" uzdrowiska Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Tereny zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży Tereny domów opieki społecznej tereny szpitali w miastach	**64**	**59**	**50**	**40**
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego Tereny zabudowy zagrodowej Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Tereny mieszkaniowo-usługowe	**68**	**59**	**55**	**45**
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Jako źródło hałasu drogowego na obszarze opracowania należy wskazać ul. Mazowieckiego (Obwodnicę), biegnącą we wschodniej części terenu. Przy ul. Mazowieckiego imisja hałasu drogowego wynosi 65-69 dB do 40 metrów od krawędzi jezdni, 60-64 dB do 60 m i 55-59 dB do 100 m od krawędzi jezdni. Istotnym generatorem hałasu drogowego dla przedmiotowego obszaru jest także autostrada A4, która znajduje się poza obszarem opracowania, około 300 m od południowo-zachodniej części jego granicy. Do odległości 530 m od krawędzi jezdni hałas generowany przez autostradę A4 wynosi 65-69 dB, a do 720 m osiąga wartość 60-64 dB. Imisja hałasu może wynosić do 59 dB w odległości około 780 metrów od krawędzi jezdni autostrady.

Na pozostałej części obszaru opracowania poziom imisji hałasu komunikacyjnego nie przekracza L_{DWN} = 55 dB. Pomiary przeprowadzone na potrzeby opracowania strategicznej mapy hałasu nie wykazały istotnej imisji ani przekroczeń dopuszczalnych długookresowych poziomów dźwięku wynikających z natężenia hałasu komunikacyjnego – lotniczego i kolejowego, a także hałasu przemysłowego.

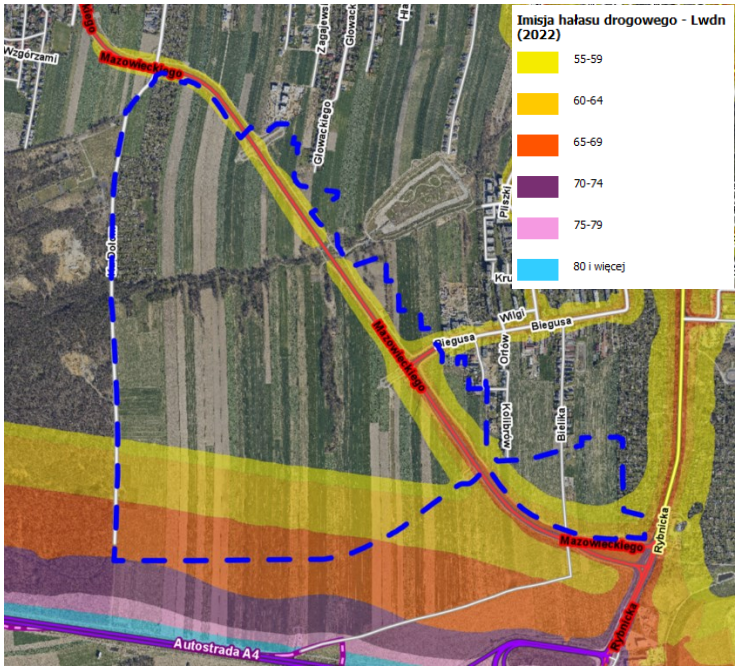

Rys. 7. Fragment strategicznej mapy hałasu dla Miasta Gliwice. Imisja hałasu drogowego L_{DWN} w dB w 2022 r.
Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej na podstawie danych MSIP.

Gleby

Gleby – ze względu na ich bardzo długi proces tworzenia – uznaje się za dobra nieodnawialne, wymagające szczególnej ochrony. Zachowanie ich dobrego stanu jest tym bardziej uzasadnione, gdyż nie wykazują one zdolności do ochrony przed przenikaniem substancji zanieczyszczających. Możliwość akumulacji zanieczyszczeń glebowych przez niektóre gatunki roślin sprawia, że zanieczyszczone gleby nie nadają się do produkcji pewnych grup roślin jadalnych i pastewnych.

Na terenie miasta Gliwice oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie (do 10 km) nie były prowadzone w ostatnich latach pomiary zanieczyszczeń gleby. Zgodnie z informacjami zawartymi w *mapie geośrodowiskowej Polski*, gleby w południowej części obszaru opracowania spełniają standardy grup B (standard użytków rolnych, gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, nieużytków, a także gruntów zabudowanych i zurbanizowanych) według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. *w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi*. O zaliczeniu gleb do powyższych grup zadecydowały podwyższone stężenia kadmu. Poprawa jakości gleb pozostających w rolniczym użytkowaniu może nastąpić poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, właściwe nawożenie oraz minimalizację aktywności metali ciężkich. W środkowo-zachodniej części obszaru, w granicach doliny Wójtowianki, gleby zostały zaklasyfikowane jako spełniające standardy grupy A – standardy obszaru poddanego ochronie[28].

Podstawowe zagrożenie dla gleb obszaru opracowania stanowi zmniejszanie się powierzchni terenów biologicznie czynnych, związane z wprowadzaniem zabudowy usługowej. Zabudowa i uszczelnianie terenów powodują m.in. zaburzenie naturalnych procesów glebowych i infiltracji wód opadowych. Ponadto, zmiana przeznaczenia gruntów rolnych powoduje, że naturalne procesy ochronne i regeneracyjne gleb nie funkcjonują prawidłowo.

[28] Mapa geośrodowiskowa Polski (II) 1:50 000, 2014, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

3. Wpływ ustaleń planu na środowisko

3.1. Uwarunkowania ekofizjograficzne

Obszar projektu planu obejmuje swoimi granicami *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Gliwice*[29]. Uwarunkowania przydatności terenów dla poszczególnych funkcji zostały wskazane w Tabeli 7.

Tab.7. Wskazania dotyczące lokalizacji poszczególnych funkcji.

Funkcja leśna	• Utrzymanie istniejących terenów leśnych • Możliwość zalesienia terenów zdegradowanych i poprzemysłowych
Funkcja rekreacyjno-wypoczynkowa	• Utrzymanie istniejących miejskich terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych • Lokalizacja nowych terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych w przypadku zapotrzebowania ze strony mieszkańców, na obszarach intensywnego rozwoju zabudowy wielorodzinnej • Lokalizacja na obszarach pozbawionych zanieczyszczeń antropogenicznych, w oddaleniu od źródeł hałasu oraz emitorów zanieczyszczeń pyłowych i gazowych • Zachowanie obszarów wód powierzchniowych, w tym zbiorników poeksploatacyjnych, stawów i glinianek, z możliwością nieuciążliwego zagospodarowania zielenią urządzoną • Adaptacja istniejących terenów zieleni nieurządzonej, przy zachowaniu ich dotychczasowych funkcji przyrodniczych • Uzupełnienie naturalnej sieci ekologicznej za pomocą terenów zieleni urządzonej • Preferencja lokalizacji niewielkich obiektów zieleni (skwery, parki kieszonkowe, ogrody deszczowe) jako uzupełnienia pozostałych typów zagospodarowania na terenach intensywnej zabudowy
Funkcja mieszkaniowa i nieuciążliwe usługi	• Wykorzystywanie w pierwszej kolejności luk w zabudowie, nieużytków i terenów rewitalizowanych • Lokalizacja poza cennymi terenami rolnymi, kluczowymi obszarami wymiany powietrza oraz dnami dolin rzecznych • Unikanie lokalizacji w bezpośrednim sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo • Unikanie lokalizacji w bezpośrednim sąsiedztwie emitorów zanieczyszczeń
Funkcja przemysłowa i usługowa	• Wykorzystywanie w pierwszej kolejności rekultywowanych i rewitalizowanych terenów tradycyjnego przemysłu • Lokalizacja poza kluczowymi obszarami wymiany powietrza i poza bezpośrednim sąsiedztwem terenów przyrodniczo cennych • Ewentualne nowe lokalizacje w miejscach minimalizujących negatywne oddziaływania na przyrodę i ludzi
Funkcja komunikacyjna	• Utrzymanie istniejących terenów komunikacyjnych • Ewentualne wyznaczanie nowych terenów komunikacyjnych na podstawie dokumentów strategicznych oraz analiz społecznych, ekonomicznych i technicznych

Źródło: Dawidko P. i in., 2024, *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Gliwice*, Urząd Miejski w Gliwicach, Gliwice

[29] Dawidko P. i in., 2024, *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Gliwice*, Urząd Miejski w Gliwicach, Gliwice

3.2. Ustalenia projektu planu

W zakresie działań minimalizujących potencjalny negatywny wpływ zapisów projektu planu na środowisko istotne są ustalenia dotyczące: zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających ochronie, infrastruktury technicznej, ochrony klimatu akustycznego, a także funkcji i gabarytów zabudowy.

W **rozdziale 1** projektu planu ustalono przepisy ogólne.

W **rozdziale 2** projektu planu zawarto zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Na całym obszarze planu ustalono:

- zakaz lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i dróg;
- zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w przepisach odrębnych;
- nakaz utrzymania i ochrony istniejących wód powierzchniowych śródlądowych, z dopuszczeniem realizacji urządzeń wodnych;
- zakaz zagospodarowania lub użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód podziemnych lub powierzchniowych;
- zakaz przechowywania lub magazynowania substancji lub materiałów powodujących pylenie, w magazynach otwartych lub półotwartych.

Ustalono również ochronę istniejących zadrzewień poprzez zastosowanie zasady maksymalnego możliwego ich zachowania i wykorzystania w zagospodarowaniu terenu, zakaz wprowadzania do środowiska roślin należących do inwazyjnych gatunków obcych oraz dopuszczenie stosowania gatunków nierodzimych jedynie w uzasadnionych przypadkach. Ponadto nakazano zachowanie i ochronę starodrzewu oraz drzew o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych lub krajobrazowych, z dopuszczeniem wycinki jedynie egzemplarzy będących w złym stanie fitosanitarnym lub zagrażających bezpieczeństwu.

W zakresie postępowania z odpadami ustalono:

- nakaz prowadzenia gospodarki odpadami w sposób zgodny z przepisami odrębnymi z zakresu gospodarki odpadami;
- zakaz zagospodarowania terenów na cele związane ze zbieraniem i przetwarzaniem odpadów.

Ponadto, w celu ograniczenia niskiej emisji do atmosfery zakazano stosowania źródeł ciepła nie spełniających warunków określonych w rozdziale 8 uchwały.

W **rozdziale 3** zawarto zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym wskazano 21 stanowisk archeologicznych, ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (Tab. 1).

W **rozdziale 4** wskazano udokumentowane złoże węgla kamiennego Nr WK 337 „Gliwice”, w granicach którego zlokalizowany jest obszar opracowania, jako teren podlegający ochronie na podstawie przepisów odrębnych.

W **rozdziale 5** jako szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu ustalono: nieprzekraczalne ograniczenia wysokości obiektów budowlanych, określone w Dokumentacji rejestracyjnej lotniska Gliwice oraz lokalizację obszaru opracowania strefie do 4 km od punktu odniesienia

lotniska, w której zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych sprzyjających występowaniu zwierząt stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych, a także lokalizację w strefie do 3 km od progu i końca drogi startowej lotniska, w której zabrania się hodowli lub wypuszczania ptaków stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych. Wskazano, że obszar opracowania znajduje się w całości w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych (radar meteorologiczny nr 4083), zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ponadto, wyznaczono strefy Z1 i Z2 zieleni. Dla strefy Z1 ustalono:

- nakaz zachowania i ochrony drzew, z dopuszczeniem wycinki drzew będących w złym stanie fitosanitarnym lub zagrażających bezpieczeństwu, pod warunkiem ich kompensacji;
- zakaz realizacji obiektów budowlanych, z dopuszczeniem realizacji infrastruktury technicznej, o ile nie będzie ona powodowała konieczności wycinki drzew.

Dla strefy Z2 ustalono:

- nakaz realizacji zieleni izolacyjnej o szerokości i przebiegu zgodnym z rysunkiem planu, której powierzchnia w co najmniej 70% powinna być pokryta zielenią, w tym 35% gatunkami zimozielonymi w każdej strefie wzrostu, przy czym wymóg ten nie obowiązuje w przypadku realizacji dróg wewnętrznych;
- zakaz lokalizacji stanowisk postojowych.

W **rozdziałach 6 i 7** ustalono odpowiednio – szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych projektem planu oraz zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji.

W **rozdziale 8** określono zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym ustalono zasadę sytuowania pod ziemią wszystkich liniowych elementów infrastruktury technicznej. W przypadku przebudowy istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych niskiego lub średniego napięcia nakazano wykonanie ich jako kablowych podziemnych, z dopuszczeniem sieci napowietrznych tylko w przypadku braku technicznych możliwości realizacji sieci podziemnych. W przypadku przebudowy istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia dopuszczono ich wykonanie jako napowietrznych. Nakazano stosowanie rozwiązań technicznych, wzdłuż obiektów i urządzeń budowlanych infrastruktury technicznej, prowadzonych w strefie występowania systemu korzeniowego drzew (istniejących lub planowanych nasadzeń), uniemożliwiających wrastanie korzeni w infrastrukturę podziemną.

W zakresie odprowadzania ścieków komunalnych i przemysłowych ustalono:

- odprowadzanie ścieków w systemie rozdzielczym do kanalizacji sanitarnej;
- w przypadku braku możliwości odprowadzenia ścieków bytowych do kanalizacji sanitarnej dopuszczono realizację szczelnych bezodpływowych zbiorników na nieczystości;
- nakaz podczyszczania ścieków przemysłowych do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi.

W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustalono:

- nakaz stosowania rozwiązań umożliwiających wykorzystanie, retencję lub infiltrację wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania (z zachowaniem przepisów odrębnych), z dopuszczeniem odprowadzania do sieci kanalizacji deszczowej, wód lub urządzeń wodnych nadmiaru wód, których zagospodarowanie nie było możliwe;
- odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej, a także do urządzeń wodnych, w przypadku braku technicznych możliwości zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania,

zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną m.in. dopuszczono stosowanie odnawialnych źródeł energii.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustalono:

- zaopatrzenie z sieci ciepłowniczej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w przypadku braku obowiązku podłączenia do sieci ciepłowniczej określonego w przepisach odrębnych dopuszczono stosowanie:
  - odnawialnych źródeł energii,
  - ogrzewania elektrycznego,
  - ciepła powstałego w wyniku kogeneracji,
  - ciepła odpadowego instalacji przemysłowych,
  - urządzeń zasilanych z sieci gazowej,
  - indywidualnych wysokosprawnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe lub stosowanie kotłowni olejowych, w przypadku braku technicznych możliwości podłączenia do sieci gazowej,
  - kotłowni gazowych z indywidualnych lub lokalnych zbiorników gazu.

W zakresie melioracji ustalono zakaz likwidacji urządzeń melioracji wodnych, dopuszczając ich przebudowę lub zmianę przebiegu, pod warunkiem utrzymania ciągłości przepływu wód.

W **rozdziale 9** ustalono zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.

W **rozdziale 10** zawarto ustalenia szczegółowe w zakresie przeznaczenia terenów, zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenów. Ustalono maksymalną wysokość zabudowy na 20 m, z zastrzeżeniem ustaleń szczegółowych. Na całym obszarze projektu planu, z zastrzeżeniem ustaleń szczegółowych dopuszczono lokalizację: zieleni, infrastruktury technicznej, tras rowerowych i ciągów pieszych. Dokonano również ustaleń szczegółowych dla poszczególnych terenów:

- dla terenów **zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług (MN-U)** ustalono m.in: przeznaczenie (teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; teren usług) i przeznaczenie wykluczone (teren usług handlu hurtowego, teren usług handlu wielkopowierzchniowego, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług kultu religijnego, teren usług bezpieczeństwa i porządku publicznego), zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów (dopuszczenie usług wyłącznie jako nieuciążliwych), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 50%, maksymalną wysokość budynków – 10 m;
- dla terenów **usług (U)** ustalono m.in: przeznaczenie (teren usług), przeznaczenie wkluczone (teren usług handlu hurtowego, teren usług handlu wielkopowierzchniowego, oraz dla terenów 1U, 5U, 7U, 9U, 11U, 12U, 13U, 14U teren usług rzemieślniczych) i przeznaczenie uzupełniające (dla ter. 1U, 5U, 7U, 9U, 11U, 12U, 13U, 14U - teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług rzemieślniczych, dla ter. 3U, 8U i 10U - teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej), zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów (dopuszczenie usług wyłącznie jako nieuciążliwych, dla ter. 1U, 3U, 5U, 7U, 8U, 9U, 10U, 11U, 12U, 13U, 14U dopuszczenie lokali mieszkalnych wyłącznie w budynkach o funkcji usług rzemieślniczych z zastrzeżeniem dopuszczeni najwyżej dwóch lokali mieszkalnych w budynku, oraz zakaz realizowania budynków o funkcji wyłącznie mieszkaniowej wielorodzinnej), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 40%, maksymalną wysokość budynków – 15 m;

- dla terenu **usług turystyki, lub usług gastronomii lub usług sportu i rekreacji (UT-UG-US)** ustalono m.in: przeznaczenie (teren usług turystyki, teren usług gastronomii, teren usług sportu i rekreacji), przeznaczenie uzupełniające (teren usług administracji, teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej), zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów (dopuszczenie usług wyłącznie jako nieuciążliwych, dopuszczenie budynków o funkcjach administracyjnych i mieszkalnych wyłącznie jako towarzyszące terenom lub zespołom o funkcji sportowo-rekreacyjnej, w zakresie niezbędnym dla funkcjonowania danego terenu), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - 80%, maksymalną wysokość budynków – 15 m;
- dla terenu **wód powierzchniowych śródlądowych (WS)** ustalono m.in: przeznaczenie (teren wód powierzchniowych śródlądowych) oraz zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów (nakazano utrzymanie ciągłości przepływu wód istniejącego cieku naturalnego – Wójtowianka (Doa) i utrzymanie towarzyszącej ciekowi wodnemu zieleni, zakazano zabudowy z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz stosowania betonowych i żelbetowych obudów, przykrywania koryt istniejących cieków naturalnych, z wyjątkiem zabezpieczenia przed osuwaniem gruntu, dopuszczono budowę przepustów i kładek);
- dla terenów **lasu (L)** ustalono przeznaczenie (teren lasu) oraz zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów;
- dla terenów **zieleni naturalnej (ZN)** ustalono przeznaczenie (teren zieleni naturalnej), przeznaczenie uzupełniające dla ter. 1ZN, 4ZN, 5ZN (teren wód powierzchniowych śródlądowych), zasady zagospodarowania terenów (nakazano utrzymanie towarzyszącej ciekowi wodnemu zieleni, zakazano likwidacji przyrodniczej obudowy koryt i brzegów cieków wodnych, dla ter. 1ZN, 4ZN, 5ZN nakazano utrzymanie istniejących cieków wodnych), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 90%;
- dla terenu **zieleni urządzonej (ZP)** ustalono przeznaczenie (teren zieleni urządzonej) oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - 80%;
- dla terenów **ogrodów działkowych (ZD)** ustalono przeznaczenie (teren ogrodów działkowych), zasady zagospodarowania terenów (dopuszczono realizację altan działkowych oraz dla ter. 1ZD budynków służących do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania ogrodów działkowych), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 70% (80% dla 2ZD i 3ZD), maksymalną wysokość budynków na ter. 1ZD – 5 m;
- dla terenu **drogi głównej (KDG)** ustalono przeznaczenie (teren drogi głównej), przeznaczenie uzupełniające (teren wód powierzchniowych śródlądowych) oraz zasady zagospodarowania terenu (m. in. nakaz utrzymania ciągłości przepływu wód istniejącego cieku naturalnego);
- dla terenu **drogi zbiorczej (KDZ)** ustalono przeznaczenie (teren drogi zbiorczej) oraz zasady zagospodarowania terenu;
- dla terenów **drogi lokalnej (KDL)** ustalono przeznaczenie (teren drogi lokalnej), przeznaczenie uzupełniające dla ter. 1KDL (teren wód powierzchniowych śródlądowych) oraz zasady zagospodarowania terenu (m. in. nakaz utrzymania ciągłości przepływu wód istniejącego cieku naturalnego – Wójtowianka-Doa dla ter. 1KDL);
- dla terenów **drogi dojazdowej (KDD)** ustalono przeznaczenie (teren drogi dojazdowej) oraz zasady

zagospodarowania terenu;

W **rozdziale 11** zawarto ustalenia dotyczące stawek procentowych opłaty planistycznej, zaś w **rozdziale 12** – przepisy końcowe.

3.3. Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi

Z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych nie ma większych przeszkód dla realizacji zakładanych w projekcie planu zmian. Morfologia terenu oraz podłoże geologiczne w miejscach planowanego zainwestowania nie tworzą przeszkód dla posadowienia budynków.

Projektowane przeznaczenia terenu pod zabudowę usługową, mieszkaniową oraz zieleń wraz z niezbędnymi terenami komunikacji stanowią kontynuację lub modyfikację przeznaczeń wyznaczonych w obecnie obowiązujących dokumentach planistycznych.

Projekt planu nie zakłada powiększenia terenów przeznaczonych pod zabudowę w stosunku do obecnie obowiązujących planów miejscowych. Główne zmiany zawarte w projekcie obejmują korekty przebiegu dróg, zmianę przebiegu granic terenów zieleni oraz modyfikację i doprecyzowanie przeznaczeń terenów. Zmodyfikowano także parametry zabudowy, m.in. przez zmniejszenie dopuszczalnej wysokości budynków czy zwiększenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Powiększone zostały tereny zieleni oraz lasu w bezpośrednim otoczeniu potoku Wójtowianka w celu zwiększenia ochrony obudowy biologicznej cieku i cennego drzewostanu. W związku z powyższym należy uznać, że realizacja ustaleń projektu planu będzie korzystniejsza dla środowiska przyrodniczego obszaru niż pozostawienie w mocy zapisów obecnie obowiązujących na tym terenie dokumentów planistycznych. Projektowane zmiany przeznaczenia terenu uwzględniają istniejące warunki ekofizjograficzne i są zgodne z zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* (w tym dla terenów 3U, 8U i 10U zgodność z ustaleniami Studium wynika z zapisów pkt 3.2, ppkt 3, lit. e przedmiotowego dokumentu, zaś dla terenu 4U zgodność z ustaleniami Studium wynika z zapisów pkt 3.1.6, ppkt 4).

3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Nie stwierdzono takich obszarów i oddziaływań.

3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W przedstawionym w rozdz. 3.2 projekcie planu uwzględniono zapisy dotyczące zasad ochrony środowiska i przyrody ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko w zakresie:

- gospodarki odpadami;
- infrastruktury technicznej;
- odprowadzenia ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych;
- zaopatrzenia w ciepło.

Ponadto, ustalono obowiązujące na całym obszarze projektu planu zasady ochrony środowiska, przyrody

i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Zakazano: lokalizacji zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami), działalności polegającej na zbieraniu lub przetwarzaniu odpadów, a także zagospodarowania lub użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód podziemnych i powierzchniowych. Ustalono ochronę istniejących zadrzewień poprzez zastosowanie zasady maksymalnego możliwego ich zachowania i wykorzystania w zagospodarowaniu terenu, a także zakaz wprowadzania roślin należących do inwazyjnych gatunków obcych, oraz dopuszczono stosowanie gatunków nierodzimych tylko w uzasadnionych przypadkach. Nakazano zachowanie i ochronę starodrzewu oraz cennych drzew o dużych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych z dopuszczeniem ich wycinki tylko ze względu na zły stan fitosanitarny lub zagrożenie bezpieczeństwa. Wyznaczono towarzyszące terenom zainwestowanym strefy zieleni, w celu ochrony cennego drzewostanu (Z1) oraz utworzenia pasów zieleni izolacyjnej (Z2). Nakazano utrzymanie i ochronę istniejących wód wraz z towarzyszącą zielenią. Wprowadzono minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej o wartości uzależnionej od terenu. Maksymalna wysokość zabudowy została zmniejszona w stosunku do zapisów obecnie obowiązujących planów miejscowych.

Na terenie opracowania, ani też w jego bezpośrednim sąsiedztwie (tzn. w promieniu spodziewanego oddziaływania rezultatów wdrożenia zapisów MPZP) nie znajdują się obszary siedliskowe Natura 2000 czy inne formy ochrony przyrody i krajobrazu. Najbliższy obszar chroniony – rezerwat przyrody Las Dąbrowa – zlokalizowany jest w odległości ok. 3 km od północno-zachodniej granicy obszaru opracowania.

3.6. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Prognozowane oddziaływanie wyznaczonego w planie przeznaczenia terenu na takie elementy środowiska, jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne zawarto w Tabeli 8.

Tab. 8. Prognozowane oddziaływanie ustaleń projektu na poszczególne elementy środowiska.

Ustalenia dla terenów	Prognozowane wpływy na elementy środowiska												
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Natura 2000
MN-U	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
U	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
UT-UG-US	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
WS	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	-/+	0
L	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	-/+	0

ZN	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	-/+	0
ZP	-/+	+	-/+	-/+	+	+	+	+	+	0	0	-/+	0
ZD	-/+	+	-/+	-/+	-/+	+	+	+	+	0	0	-/+	0
KDG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-/+	0
KDZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-/+	0
KDL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+/-	0
KDD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0

0 - brak oddziaływania, (+) pozytywne oddziaływanie, (-) negatywne oddziaływanie

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi

Ustalenia projektu planu w dużej mierze utrzymują tereny zabudowy usługowej wraz z towarzyszącym układem drogowym na obszarach przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę, jednakże dotychczas faktycznie niezurbanizowanych. Wznoszenie budynków i budowa dróg zgodnie z ustaleniami planu będzie wiązać się z wykonywaniem prac ziemnych – wykopów i niwelacji.

Zapisy projektu planu chronią środowisko glebowe przed dalszą degradacją na etapie eksploatacji przedsięwzięć zakazując m.in.: zagospodarowania lub użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych, nakazując odprowadzanie ścieków do kanalizacji sanitarnej (z określonymi wyjątkami) i stosowanie rozwiązań umożliwiających wykorzystanie, retencję lub infiltrację wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania oraz zakładając zwiększenie minimalnych odsetków powierzchni biologicznie czynnej na poszczególnych terenach w stosunku do zapisów obowiązujących planów miejscowych.

Prognozowane negatywne oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi będą miały charakter lokalny oraz obejmować będą tereny przeznaczone pod zabudowę.

Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Realizacja zabudowy spowoduje uszczelnienie znacznej powierzchni terenu, co utrudni infiltrację wód opadowych i może zaburzać naturalny obieg wody w przyrodzie. Ze względu na wyznaczenie terenów zieleni w bezpośrednim otoczeniu potoku Wójtowianka, a także zapisy zakazujące realizacji zabudowy i umocnień koryta cieku, realizacja zapisów projektu nie powinna w istotnie negatywnym stopniu wpłynąć na stan wód potoku.

Funkcjonowanie planowanej zabudowy będzie wiązało się z przebywaniem na danym terenie większej liczby osób (obiekty usługowe, zamieszkiwanie), co z kolei powodować może zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. Ustalenia projektu planu nakazują odprowadzenie ścieków komunalnych za pomocą sieci kanalizacyjnej lub do szczelnych zbiorników bezodpływowych, a także retencjonowanie i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania (z określonymi wyjątkami), co powinno zmniejszyć ilość odprowadzanych wód opadowych i roztopowych. Ponadto, wyznaczenie na terenach zabudowy minimalnych odsetków powierzchni biologicznie czynnej zwiększonych w stosunku do założonych w obecnie obowiązujących planach miejscowych ułatwi infiltrację wód opadowych i zapobiegnie nadmiernemu ich zanieczyszczeniu.

Stosowanie przepisów odrębnych dotyczących jakości odprowadzanych wód i ścieków, a także realizacja ustaleń projektu, zakazujących zagospodarowania i użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód podziemnych i powierzchniowych, powinno uchronić wody przed degradacją.

Realizacja ustaleń projektu planu może lokalnie powodować negatywny wpływ na wody powierzchniowe i podziemne. Zapisy projektu dążą do minimalizacji negatywnych oddziaływań na wody.

Wpływ na powietrze atmosferyczne

Zapisy projektu planu ustalają zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, z dopuszczeniem indywidualnych urządzeń grzewczych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, ograniczając jednakże możliwość stosowania urządzeń opalanych paliwami stałymi. Pozwoli to na ograniczenie tzw. niskiej emisji w przypadku nowej zabudowy. Realizacja zapisów projektu planu może przyczynić się do zwiększenia ruchu kołowego.

Prognozowane emisje będą związane z komunikacją oraz lokalnymi i indywidualnymi systemami grzewczymi. Projekt planu wykorzystuje instrumenty planistyczne w celu ograniczania negatywnych oddziaływań.

Wpływ na klimat akustyczny

Lokalizacja nowych obiektów usługowych może sprzyjać zwiększonemu ruchowi samochodowemu. Na terenach usług, na których dopuszczono również lokalizację lokali mieszkalnych, możliwe jest prowadzenie jedynie usług nieuciążliwych, które nie powinny przyczyniać się do nadmiernej emisji hałasu.

W przypadku stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach zabudowy mieszkaniowej lub innej, objętej ochroną akustyczną na mocy ustawy *Prawo ochrony środowiska*, konieczne będzie podjęcie działań ograniczających, zgodnie z przepisami ww. ustawy.

Na klimat akustyczny obszaru opracowania będzie wpływać głównie ruch kołowy oraz działalności usługowe. Ze względu na założone przeznaczenia i parametry terenów, może dojść do lokalnego pogorszenia klimatu akustycznego, jednakże projekt wykorzystuje instrumenty planistyczne w celu ograniczania uciążliwości.

Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy

Zmiana zagospodarowania terenów rolniczych, wynikająca z realizacji zabudowy i związana z nią likwidacja agrocenoz i występujących na ich obszarze siedlisk flory i fauny przyczyni się do lokalnego zmniejszenia bioróżnorodności. Zbiorowiska pól, łąk i miedz zostaną zastąpione przez zieleń urządzoną towarzyszącą zabudowie oraz gatunki ruderalne, zaś w miejsce dotychczas występujących gatunków zwierząt pojawią się populacje drobnych ssaków i ptaków przystosowanych do środowiska miejskiego.

Obszar opracowania nie obejmuje terenów chronionych. Jednocześnie, wskazany w inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej teren cenny przyrodniczo – dolina potoku Wójtowianka – zostanie zabezpieczony przed zabudową i degradacją poprzez włączenie go w granice terenów lasów, wód powierzchniowych oraz zieleni naturalnej, a także odpowiednie zapisy projektu, m.in. zakazujące nieuzasadnionego umacniania czy przykrywania meandrującego koryta cieku. Powiększenie terenów zieleni w otoczeniu potoku w stosunku do obowiązujących

planów miejscowych pozwoli na zachowanie większej części jego biologicznej obudowy. Towarzysząca Wójtowiance zieleń wysoka o charakterze śródpolnego zadrzewienia stanowi jednocześnie lokalny korytarz ekologiczny i siedlisko licznych ptaków, którego funkcjonalność nie powinna zostać naruszona w wyniku realizacji zapisów projektu.

Ustalenia projektu planu określają minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Umożliwi to podtrzymanie drobnej fauny zasiedlającej tereny zagospodarowane. Dzięki wprowadzonej strefie zieleni Z1 chronione będzie zadrzewienie w pobliżu terenów rekreacyjnych, zaś strefa Z2 pozwoli na wprowadzenie większej powierzchni zieleni na tereny usługowe. Zachowanie terenów zieleni urządzonej (ogrodów działkowych) pozwoli z kolei na utrzymanie siedliska zsynantropizowanego ptactwa i drobnych ssaków.

Realizacja zapisów projektu planu może powodować negatywny wpływ na różnorodność biologiczną oraz świat roślinny i zwierzęcy. Ze względu na powiększenie terenów zieleni, realizacja zapisów projektu będzie korzystniejsza dla środowiska, niż utrzymanie w mocy obowiązujących planów miejscowych.

Wpływ na klimat lokalny

Planowana zabudowa na terenach U może wpływać na modyfikację klimatu lokalnego w odniesieniu do zaburzeń pola wiatru oraz emisji ciepła. W najbliższym sąsiedztwie budynków, terenów utwardzonych oraz terenów komunikacji spodziewać się będzie można wzrostu średnich temperatur oraz spadku wilgotności powietrza.

Ze względu na położenie obszaru opracowania w obrębie korytarzy przewietrzania, zabudowanie terenów może spowodować negatywny wpływ na funkcjonowanie systemu przewietrzania miasta. Należy jednakże mieć na uwadze, że planowane zagospodarowanie jest konsekwencją zapisów obowiązujących obecnie planów miejscowych. W projekcie planu zmieniono parametry zabudowy (obniżono maksymalną wysokość budynków, zwiększono odsetek powierzchni biologicznie czynnej) w stosunku do parametrów z obowiązujących planów miejscowych, w celu ograniczenia negatywnego wpływu nowych zabudowań na system przewietrzania miasta i klimat lokalny.

Nowa zabudowa usługowa może prowadzić do przekształceń klimatu lokalnego. Dzięki odpowiednim parametrom określonym dla zabudowy jej wpływ na funkcjonowanie systemu przewietrzania miasta zostanie ograniczony.

Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne

Krajobraz obszaru opracowania może ulec przekształceniu z obecnego krajobrazu rolniczego na krajobraz terenów zabudowy usługowej. Zmniejszenie powierzchni terenów przewidzianych pod zabudowę w stosunku do obowiązującego obecnie planu miejscowego oraz redukcja jej gabarytów pozwoli uchronić obszar opracowania przed nadmierną presją inwestycyjną. Projekt planu zakłada zachowanie zadrzewienia w dolinie Wójtowianki jako istotnego elementu lokalnego krajobrazu.

Ponadto, w zapisach projektu planu wskazano stanowiska archeologiczne, ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. W celu ich ochrony stosowane są przepisy odrębne.

Negatywne oddziaływanie na krajobraz będzie ograniczone do terenów zabudowy usługowej. Nie prognozuje się negatywnych oddziaływań na zabytki i zasoby naturalne.

Wpływ na zdrowie ludzi

Ze względu na zakaz lokalizacji działalności mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko na obszarze opracowania oraz zapisy projektu planu dotyczące ograniczenia uciążliwości terenów usług, nie przewiduje się istotnego wpływu zapisów projektu planu na zdrowie ludzi.

W przypadku wystąpienia ponadnormatywnych emisji hałasu oraz zanieczyszczeń zastosowanie mają przepisy odrębne lub podejmowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zmniejszających uciążliwości, np. poprzez budowę osłon zmniejszających emisję hałasu, ekranów akustycznych, nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany organizacji pracy.

Nie prognozuje się istotnego wpływu realizacji zapisów planu na zdrowie ludzi.

Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych

W bezpośrednim i niedalekim sąsiedztwie obszaru objętego projektem planu nie wyznaczono obszarów objętych ochroną prawną. Najbliższy obszar chroniony – rezerwat Las Dąbrowa – znajduje się w odległości około 3 km od granic opracowania.

Ustalenia projektu planu nie będą wywierać negatywnego oddziaływania na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000 i pozostałych form ochrony przyrody.

Wpływ na tereny zlokalizowane w sąsiedztwie obszaru objętego planem

Lokalizacja nowych obiektów usługowych na terenach U może prowadzić do zwiększenia ruchu kołowego, także na drogach położonych w sąsiedztwie terenu opracowania, co powodować będzie zwiększoną emisję zanieczyszczeń do atmosfery oraz podwyższenie poziomu hałasu. Intensywność podanych uciążliwości nie będzie jednak powodować istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko terenów sąsiadujących z obszarem planu.

Nie prognozuje się znaczącej ingerencji w środowisko na terenach sąsiadujących z obszarem objętym planem.

Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze

Ustalenia planu zostały przygotowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie projektowanego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze, jednakże każda zmiana zagospodarowania wywiera określony wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Poszczególne przeznaczenia terenu, jakie zostały określone w zapisach projektu planu, sklasyfikowano pod względem oddziaływania na środowisko i istniejący krajobraz. Wyznaczono cztery klasy terenów oznaczonych symbolami A, B, C i D, przy czym znaczenie jest następujące:

A – Funkcje o pozytywnym wpływie lub nie wywołujące istotnych zmian w środowisku;

B – Funkcje powodujące umiarkowane przekształcenia w środowisku;

C – Funkcje powodujące niekorzystne przekształcenia w środowisku;

D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko.

Klasa A – Funkcje o pozytywnym wpływie lub nie wywołujące istotnych zmian w środowisku

- WS – teren wód powierzchniowych śródlądowych;

- L – teren lasu;
- ZN – teren zieleni naturalnej;
- ZP – teren zieleni urządzonej;
- ZD – teren ogrodów działkowych.

Ustalenia dla terenów WS i ZN umożliwią zachowanie koryta potoku Wójtowianka wraz z jego obudową biologiczną, zapobiegając jego zabudowie i kanalizacji. Zapisy planu ustalają utrzymanie przebiegu cieku i towarzyszącej mu zieleni, a także: zakaz zabudowy z wyjątkiem urządzeń wodnych, zakaz stosowania betonowych i żelbetowych obudów koryta, a także zakaz jego przykrywania, dopuszczając jedynie zabezpieczenia przez osuwaniem gruntu. Dzięki wprowadzeniu terenu L możliwe będzie zachowanie istniejących zadrzewień. Założenia dla terenów ZD oraz ZP umożliwią zachowanie istniejących ogrodów działkowych, których znaczenie jako lokalnej enklawy przyrodniczej może wzrosnąć po realizacji docelowego zagospodarowania terenów sąsiednich i związanego z tym zabudowania terenów otwartych w granicach obszaru opracowania.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- charakter zmian: neutralne,
- intensywności przekształceń: nieznaczne,
- bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie,
- okresu trwania oddziaływania: długoterminowe,
- częstotliwości oddziaływania: stałe,
- trwałości przekształceń: odwracalne.

Klasa B – Funkcje powodujące umiarkowane przekształcenia w środowisku

- MN-U – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług;
- U - teren usług;
- UT-UG-US – teren usług turystyki, lub usług gastronomii lub usług sportu i rekreacji;
- KDD – teren drogi dojazdowej.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług, tereny usług turystyki, lub usług gastronomii lub usług sportu i rekreacji, tereny usług na których dopuszczono lokalizację usług nieuciążliwych oraz tereny dróg dojazdowych będą miały umiarkowanie niekorzystne oddziaływanie na środowisko, co związane jest z zabudowaniem i użytkowaniem terenu. Wykonane zostaną prace ziemne i niwelacje, nastąpi ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej na rzecz powierzchni zabudowanych i utwardzonych. Miejsce spontanicznej zieleni nieurządzonej zajmie zieleń urządzona towarzysząca zabudowie.

Negatywne oddziaływania przedmiotowych terenów będą ograniczone m.in. ze względu na ustalone funkcje (zabudowa mieszkaniowa, nieuciążliwe usługi, infrastruktura) i gabaryty zabudowy, a także zasady zagospodarowania. Ruch kołowy na drogach zaliczonych do ww. kategorii nie powinien być źródłem istotnych negatywnych oddziaływań. Z realizacją przedmiotowych funkcji wiązać się będzie również konieczność zapewnienia dostaw mediów i energii – w tym celu wprowadzono zapisy dotyczące stosowania odnawialnych lub czystych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami i ściekami.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- charakter zmian: umiarkowanie niekorzystne;

- intensywności przekształceń: zauważalne;
- bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie i pośrednie;
- okresu trwania oddziaływania: długoterminowe;
- częstotliwości oddziaływania: stałe;
- trwałości przekształceń: nieodwracalne.

Klasa C – Funkcje powodujące niekorzystne przekształcenia w środowisku

- KDG – teren drogi głównej;
- KDZ – teren drogi zbiorczej;
- KDL – teren drogi lokalnej.

Tereny komunikacji będą generowały niekorzystne oddziaływanie na środowisko, co związane jest z uszczelnieniem terenu, a także z uciążliwościami generowanymi przez jego późniejszą eksploatację. Uszczelnienie i utwardzenie powierzchni ziemi na potrzeby ciągów komunikacyjnych ogranicza powierzchnię biologicznie czynną, zaburzając naturalne procesy glebowe i obieg wody. Ponadto, układ drogowy jest źródłem emisji substancji i hałasu, których intensywność jest uzależniona od obciążenia ruchem.

Ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię przeznaczoną pod tereny komunikacji oraz zapisy projektu planu, szacuje się, że tereny komunikacji w granicach obszaru opracowania nie będą generowały istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- charakteru zmian: niekorzystne,
- intensywności przekształceń: zauważalne,
- bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie i pośrednie,
- okresu trwania oddziaływania: długoterminowe,
- częstotliwości oddziaływania: stałe,
- trwałości przekształceń: nieodwracalne.

Klasa D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko

- nie występuje.

3.7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu

Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego

Dokumentami rangi międzynarodowej, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, m.in.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina

(1987 r.),

- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.),
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz Protokołem,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Dokumenty wspólnotowe / Dyrektywy Unii Europejskiej:
    - Dyrektywa 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywa 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków,
    - Dyrektywa 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
    - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego I Rady 2008/50/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy,
    - Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.,
    - Dyrektywa Ramowa w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego, najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru opracowania i terenów do niego przyległych. W granicach opracowania nie znajdują się tereny objęte ochroną prawną. Obszar cenny przyrodniczo – dolina Wójtowianki – będzie chroniony przed negatywnym oddziaływaniem dzięki wprowadzeniu w jego obrębie terenów ZN, WS oraz L.

Dokumenty szczebla krajowego

Do dokumentów o randze krajowej należą:

- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Dokument ten wskazuje problemy, priorytety, narzędzia i kierunki interwencji związane z ochroną środowiska, związane także ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w dwóch horyzontach czasowych: pośrednim (do roku 2020) oraz docelowym (do roku 2030). Dokument przedstawia cel główny: rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców oraz cele szczegółowe: poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych, a także cele horyzontalne: rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa i poprawę efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Dokument określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych.

- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Jest to dokument programowy dla inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich

i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych. Zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego, najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności, a także ograniczania antropopresji. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru opracowania i terenów do niego przyległych. W granicach opracowania nie znajdują się tereny objęte ochroną prawną. Obszar cenny przyrodniczo – dolina Wójtowianki – będzie chroniony przed negatywnym oddziaływaniem dzięki wprowadzeniu w jego obrębie stref ZN, WS oraz L.

Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

W *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* (tzw. SPA 2020) uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030. W przedmiotowym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju. Wśród najbardziej wrażliwych sektorów i obszarów dla których określono cele i kierunki działań adaptacyjnych znalazły się: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, obszary górskie, strefy wybrzeża, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest związany przede wszystkim z sektorami jakimi są: gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane, a w mniejszym stopniu również z budownictwem i infrastrukturą.

Projekt miejscowego planu obejmuje teren o charakterze podmiejskim, który zlokalizowany jest poza granicami obszarów zagrożonych możliwością wystąpienia powodzi czy osuwisk. Do głównych zagrożeń dla przedmiotowego terenu należą: silne ulewy powodujące podniesienie zwierciadła wód gruntowych i powstawanie zalewisk, a także upały i susze sprzyjające deficytowi wody w miastach.

Ustalenia projektu miejscowego planu wpisują się przede wszystkim w realizację kierunków działań określonych w SPA 2020 w zakresie celu nr 1 (zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska) oraz celu nr 4 (zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu).

Do ustaleń planu realizujących założenia powyższych celów i kierunków należą między innymi:

- zakaz prowadzenia działalności zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z określonymi wyjątkami;

- zakaz zagospodarowania i użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych;
- dopuszczenie stosowania odnawialnych źródeł energii elektrycznej;
- wprowadzenie dla terenów zabudowy minimalnego udziału terenów biologicznie czynnych;
- nakaz stosowania rozwiązań umożliwiających wykorzystanie, retencję lub infiltrację wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania, z określonymi wyjątkami.

Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym dokumentach strategicznych, takich jak: *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, *Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego*, czy *Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*.

Wśród długoterminowych celów *Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego*[30] znalazły się m.in.:

- poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu;
- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej;
- poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska;

Niniejszy projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego realizuje powyższe cele poprzez:

- dbałość o jakość powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich ochronę (wprowadzenie korzystnych rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej);
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego (stosowanie przyjaznych środowisku mediów grzewczych);
- w zakresie różnorodności biologicznej – poprzez obowiązek pozostawienia części działek budowlanych jako terenów biologicznie czynnych oraz wyznaczenie terenów i stref zieleni.

Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego[31] wskazuje na konieczność kształtowania polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie jakości powietrza. Jako dobre praktyki z zakresu planowania przestrzennego *Program…* wymienia m.in. określanie w planach miejscowych wymagań w zakresie stosowanych systemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, czy zachowanie największej możliwej powierzchni terenów zielonych. Przedmiotowy projekt planu realizuje powyższe założenia m.in. poprzez odpowiednie zapisy dotyczące infrastruktury technicznej oraz wyznaczenie minimalnego odsetka powierzchni biologicznie czynnej.

Ponadto, na szczeblu lokalnym przyjęto poruszające kwestię środowiska dokumenty strategiczne, spośród których zapisy istotne dla projektu planu miejscowego zawierają m.in. *Program ochrony środowiska dla miasta*

[30] *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, uchwała nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r.
[31] *Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego,* uchwała nr VI/68/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r.

Gliwice na lata 2021-2024[32] oraz *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*[33]. Określone w *Programie…* cele są zbieżne w wymienionymi powyżej celami *Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, w związku z czym zapisy projektu planu również realizują cele programu miejskiego. *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030* w działaniu 6.1 wskazuje na konieczność uwzględnienia kwestii zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta. Zapisy projektu planu miejscowego uwzględniają to zalecenie, realizując kierunki działań określone w SPA 2020.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice również formułuje cele w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Przedmiotowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest zgodny z zapisami Studium.

3.8. Możliwe transgraniczne oddziaływanie

W oparciu o przepisy *ustawy ocenowej*, dotyczące postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów – uznaje się, że skutki realizacji projektu planu nie będą mieć znaczenia transgranicznego.

3.9. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wprowadzono konkretnych rozwiązań, mających na celu analizę skutków realizacji jego ustaleń oraz częstotliwości prowadzenia monitoringu, gdyż skutki te podlegają badaniom w ramach państwowego monitoringu środowiska. Monitoring poszczególnych komponentów środowiska prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Państwowy Instytut Geologiczny, zgodnie z ustawami *Prawo ochrony środowiska* oraz *Prawo wodne*. Ponadto, zgodnie z zapisami *ustawy ocenowej*, każde przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które może być realizowane na podstawie ustaleń planu miejscowego, wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Ocenę przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia. W ramach ww. postępowania analizuje się oddziaływania danego przedsięwzięcia na środowisko zarówno na etapie jego budowy, jak i eksploatacji.

Częstotliwość przeprowadzania analiz skutków realizacji planu powinna być uwarunkowana częstotliwością badania aktualności kierunków polityki przestrzennej, zawartych w planach, programach i studiach oraz w aktach prawa miejscowego. Zgodnie z art. 32 ust. 2 *upzp*, wyniki wykonywanych analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinny być przekazywane radzie gminy co najmniej raz w czasie trwania kadencji. Proponuje się zatem, aby analizy dotyczące środowiskowych skutków realizacji postanowień projektu planu były przeprowadzane w ramach powyższych analiz.

[32] *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,* uchwała nr XXIV/505/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 25 marca 2021 r.;
[33] *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030, uchwała nr VII/123/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 11 lipca 2019 r.*

4. Podsumowanie

4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu

Podstawowym rozwiązaniem alternatywnym wobec zawartych w projektowanym dokumencie jest odstąpienie od przygotowania przedmiotowego projektu planu i utrzymanie w mocy zapisów obecnie obowiązujących w jego granicach planów miejscowych. Projekt planu miejscowego zakłada ograniczenie parametrów zabudowy m.in. poprzez zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz zmniejszenie maksymalnej dopuszczalnej wysokości budynków w stosunku do aktualnie obowiązujących dokumentów planistycznych. Utrzymanie w mocy zapisów obecnie obowiązujących na przedmiotowym obszarze planów zagospodarowania przestrzennego będzie więc rozwiązaniem mniej korzystnym dla środowiska przyrodniczego.

Zapisy projektu planu miejscowego nie mogą naruszać zapisów obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*, w którym określone są m.in. proponowane przeznaczenia terenów i ich wybrane parametry. Możliwość wprowadzenia w projekcie planu rozwiązań alternatywnych ograniczona jest więc do takich, które będą zgodne z zapisami Studium. W związku z powyższym, jako ewentualne rozwiązania alternatywne proponuje się rozważyć zwiększenie udziału powierzchni terenów zieleni biologicznie czynnej na terenach planowanego zainwestowania oraz dalsze powiększenie terenów zieleni wokół Wójtowianki.

4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsze opracowanie analizuje i ocenia potencjalny wpływ na środowisko realizacji ustaleń projektu *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie południowo-zachodniej obwodnicy miasta i autostrady A4 – obwodnica 1 – etap 1*. Obszar opracowania obejmuje podmiejskie tereny, obecnie w większości zagospodarowane rolniczo. Przez środkową część przedmiotowego terenu przepływa potok Wójtowianka (Doa), będący prawostronnym dopływem Ostropki. W części północno-zachodniej i południowo-wschodniej zlokalizowane są ogrody działkowe. We wschodniej części obszaru opracowania znajdują się tereny komunikacyjne południowo-zachodniej obwodnicy miasta. Część obszaru opracowania stanowią pola uprawne, w obecnie obowiązujących planach miejscowych przeznaczone pod zabudowę usługowo-produkcyjną.

Obowiązujące na obszarze opracowania miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przewidują zbliżone funkcje terenów. Główne zmiany w stosunku do obowiązujących przeznaczeń obejmują zmiany przeznaczeń terenów z usługowo-produkcyjnych na tereny usługowe. Dopuszczalne parametry zabudowy w projekcie planu zostały zmodyfikowane w celu zmniejszenia jej oddziaływań na środowisko przyrodnicze – obniżono maksymalną wysokość budynków, zwiększono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Powiększono także tereny zieleni w bezpośrednim otoczeniu potoku Wójtowianka, a także wprowadzono strefy Z zieleni.

W poszczególnych rozdziałach niniejszej prognozy określono i oceniono istniejący stan środowiska przyrodniczego wraz z wpływem ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na poszczególne jego komponenty. Środowisko obszaru opracowania zostało przekształcone przez człowieka, głównie w wyniku długotrwałej presji związanej z działalnością rolniczą. W jego granicach zidentyfikowano teren

cenny pod względem przyrodniczym, obejmujący potok Wójtowianka i towarzyszące mu zadrzewienie, stanowiące lokalną enklawę bioróżnorodności. Za najważniejsze problemy ochrony środowiska, związane z realizacją projektu planu uznano: zanieczyszczenie powietrza, hałas oraz degradację gleb.

Z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych nie ma większych przeszkód dla wprowadzenia zakładanych przez projekt planu zmian. Zapisy projektu planu uwzględniają wymogi kształtowania krajobrazu oraz istniejące uwarunkowania ekofizjograficzne. Realizacja zapisów projektu generować będzie oddziaływania neutralne (tereny zieleni, lasu, wód powierzchniowych, ogrodów działkowych), umiarkowanie niekorzystne (tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, drogi dojazdowej) oraz niekorzystne (tereny usług, dróg głównych, zbiorczych lub lokalnych). Oddziaływania te będą związane zarówno z budową (przekształcenia powierzchni ziemi i gleby, emisja hałasu, emisja zanieczyszczeń), jak i późniejszą eksploatacją inwestycji. Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji zapisów projektu na obszary Natura 2000, ani inne tereny chronione. Realizacja zapisów projektu nie przyczyni się do istotnego pogorszenia wskazanych problemów związanych z ochroną środowiska, ani pogorszenia stanu środowiska obszaru cennego przyrodniczo.

W projekcie przedmiotowego dokumentu zawarto zapisy w zakresie ochrony środowiska i przyrody, niwelujące niekorzystne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, m.in. zakazano lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami). Zakazano także zagospodarowania i użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych. Wprowadzono minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej o wartości uzależnionej od przeznaczenia terenu. Parametry zabudowy, takie jak np. dopuszczalna maksymalna wysokość budynków zostały ograniczone w stosunku do zapisów obowiązujących obecnie na przedmiotowym obszarze planów miejscowych. Nakazano zachowanie i ochronę starodrzewu oraz drzew o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych lub krajobrazowych, a także ustalono zakaz wprowadzania roślin gatunków inwazyjnych obcych. Wprowadzono strefy zieleni Z1 i Z2, odpowiednio w celu ochrony istniejących zadrzewień oraz dla utworzenia zieleni izolacyjnej. Powiększono tereny zieleni w otoczeniu potoku Wójtowianka oraz ustalono zapisy, chroniące ciek wraz z otoczeniem przed degradacją.

Niniejsza prognoza potwierdza, że zapisy projektu MPZP zapewniają ochronę poszczególnych komponentów środowiska, w tym także zdrowia ludzi, zachowując uwarunkowania ekofizjograficzne przedmiotowego terenu. Należy stwierdzić, że realizacja zapisów projektu będzie wiązać się z mniejszymi uciążliwościami dla środowiska, niż pozostawienie w mocy obowiązujących planów miejscowych. Prognozę opracowano zgodnie z aktualnie obowiązującymi wymaganiami zapisanymi w ustawie *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

4.3 Materiały źródłowe

Na etapie sporządzania niniejszego dokumentu wykorzystano następujące materiały źródłowe:

- Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miasta Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa;
- *Dudek W. i in., 2004, Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach określonych uchwałami Rady Miejskiej nr XLI/998/2012, XLI/999/2002, XLI/1005/2002, XLI/1007/2002 i XIII/232/2003, ZPOS "Dudek", Gliwice;*
- Dulias R., Hibszer A. (red), 2008, *Górnośląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny,* PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec;
- Toczko B. i in., 2025, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2024*, GIOŚ, Warszawa
- Haisig J., 2015, *Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa;
- Kruczała A. (red.), 2000, *Atlas klimatu województwa śląskiego*, IMGW o. Katowice, Katowice;
- Machowski R., Radosz J., 2016, *Topoklimat województwa śląskiego* [w:] Kaczmarek R. (red.), *Encyklopedia Województwa Śląskiego tom III*, Biblioteka Śląska, Katowice;
- Marcinek J., Komisarek J. (red.), *Systematyka gleb Polski – Wydanie 5*, Roczniki Gleboznawcze LXII/3, Wyd. Wieś Jutra, Warszawa;
- Paszyński J., 1980, *Metody sporządzania map topoklimatycznych*, Dokumentacja Geograficzna 3, IGPZ PAN, Warszawa;
- Rosik-Dulewska Cz. (red.). 2019, *Obszary miejsko-przemysłowe wobec zmian klimatu na przykładzie miast centralnej części GZM*, Prace i studia IPIŚ PAN nr 89, Zabrze;
- *Solon J. i in., 2018, Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data, Geographia Polonica 91/2, IGPZ PAN, Warszawa;*
- Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego;
- Załupka M. i in., 2023, *Charakterystyka warunków przewietrzania miasta Gliwice*, ATMOTERM S.A., Opole
- *Baza danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000 – Pierwszy Poziom Wodonośny*, 2006, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa form geomorfologicznych 1:25 000*; 1987, Wydział Geodezji Urzędu Wojewódzkiego, Katowice;
- *Mapa geośrodowiskowa Polski (II) 1:50 000,* 2014, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrogeologiczna Polski*, 1998, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrograficzna* 1:50 000, 2001, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Mapa Podziału Hydrograficznego Polski*, IMGW, Warszawa;
- *Mapa sozologiczna* 1: 50 000, 1995, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*, uchwała nr VII/123/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 11 lipca 2019 r.;
- *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2016-2020,* uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.;
- *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,* uchwała nr XXIV/505/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 25 marca 2021 r.;
- *Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego,* uchwała nr VI/68/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r.;
- *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego,* uchwała nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r.;
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych*, Dz.U. z 2016, poz. 85;
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice,* uchwała nr XXXI/956/2009 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2009 r., ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr XXXIX/813/2022 Rady Miasta Gliwice z dnia 8 września 2022 r. oraz uchwałą nr XLVI/953/2023 Rady Miasta Gliwice z dnia 20 kwietnia 2023 r.;
- *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000*, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.

wersja_5_04_2026_03_25

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie południowo-zachodniej obwodnicy miasta i autostrady A4 – obwodnica 1 – etap 1.
Prognoza oddziaływania na środowisko

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr ...
Rady Miasta Gliwice
z dnia ...

Sporządzono w układzie współrzędnych PL-2000 strefa 6 z wykorzystaniem mapy pochodzącej z Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach.

LEGENDA

Ustalenia planu

- zagradzające linie zabudowy
- granice obszaru objętego planem
- linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania
- strefy Z zieleni
- stanowiska archeologiczne
- stanowiska archeologiczne

Oznaczenia informacyjne

- wybrane linie elektroenergetyczne – istniejące

Prognoza oddziaływania na środowisko

- funkcje o pozytywnym wpływie lub nie wywołujące istotnych zmian w środowisku
- funkcje powodujące umiarkowane przekształcenia w środowisku
- funkcje powodujące niekorzystne przekształcenia w środowisku
- obszary cenne przyrodniczo wyznaczone w inwentaryzacji przyrodniczej
- stanowisko rośnięcia płazów wyznaczone w inwentaryzacji przyrodniczej

Fragmenty mapy w skali 1:10 000

Wyrys ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice (uchwała Rady Miejskiej w Gliwicach nr XXXI/956/2009 z dnia 17 grudnia 2009 r., ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr XXXIX/813/2022 Rady Miasta Gliwice z dnia 8 września 2022 r. i uchwałą nr XLVI/955/2023 Rady Miasta Gliwice z dnia 20 kwietnia 2023 r.)

SKALA 1:1000

0 50 100 150 m

1UT-1JG-1JS
1U
1KDD
1ZP
1ZN
1ZD
1KDL
1L
1WS
1MN-U
2U
3U
4U
5U
6U
7U
8U
9U
10U
11U
12U
13U
14U
2ZD
4ZN
5ZN
3KDD
4KDD
5KDD
6KDD
7KDD
8KDD
9KDD
3ZD
ADP 55-02RW
ADP 55-03RW
ADP 55-04RW
ADP 55-05RW
ADP 55-06RW
ADP 55-07RW
ADP 55-08RW
ADP 55-09RW
ADP 55-10RW
ADP 55-11RW
ADP 55-12RW
ADP 55-13RW
ADP 55-14RW
ADP 55-15RW
ADP 55-16RW
ADP 55-17RW
ADP 55-18RW
ADP 55-19RW